

DOMOVINA

Upravišтво in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knaflijeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9, polletno 18, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Kmetijstvu, ki ga tepe slabo vreme, bo treba pomagati

Skrajno slabo vreme dela našim kmetom velike skrbi. Iz vseh krajev prihajajo obupni glasovi o neurjih, kakršnih ljudje že zlepa ne pomnijo. Vinogradnikom je škodovala mrzla zima, ker so pomrzile stare trte, mladim trtam pa, ki jih zimski mraz ni ugonobil, je škodovalo premokro in hladno pomladno vreme. Le v nekaterih goricah bo trgateg razmerno dobra, povsod drugod pa slaba. Seveda, kjer je potokla toča, bo še slabša, če je sploh kaj bo.

Podobno velja za druge pridelke. Pač najhujše se godi kmetovalcem v hribih. Neprestani nalivi jim odnašajo že obdelano zemljo z njiv. Zelo tudi primanjkuje delovnih moči. Domača družina za obdelovanje polja navadno ne zadostuje, hlapca in dekla pa je danes že težavno dobiti in ju je treba, če ju sploh dobiš, dobro plačati. Odrasli člani družine silijo od doma in si iščejo dela v tvornicah in rudnikih. Zito letos ni nikjer po-

sebeno dobro obrodilo. Krompir kaže zaenkrat še dobro. Če pa bo deževalo in bo morka tudi jesen, bo tudi ta začel gniti že v zemlji.

Posebno hudo je bilo letos s krmo. Res je nekoliko primanjkovalo koscev, ali najhujše je bilo zaradi vremena. Le redkokje so jo lahko lepo posušili in spravili domov. Krme je sicer še dosti, a zaradi slabega vremena ki jo je neprestano namakalo, je po večini slaba.

Položaj slovenskega kmeta je torej letos tak, da bo treba našemu kmetijstvu pomagati vsaj s tem, da ga ne bo pritiskal davčni vijak. Treba bo gledati tudi na njegovo živinorejo, da ne bo propadla. Vinogradnikom bo treba preskrbeti trge, da bodo lahko virovčili vsaj to manjšo količino. Tudi sadja bo sem in tja nekaj in odgovorni činitelji so dolžni storiti vse, da se bo lahko to sadje prodalo po primerni ceni.

Pomanjkanje turščice v naši državi je nepotrebno

Z vseh strani Slovenije prihajajo vesti, da je začelo primanjkovati turščice. Pa tudi drugod v državi ni boljše. Odkar je bila določena meja ceni, je turščica skoro izginila s trga. Nedvomno zaloge tega važnega hranila v državi niso več velike, vendar pa gotovo večje, kakor bi sklepali iz male ponudbe. Ali smo izvozili preveč tega kmetijskega pridelka, da so zdaj preostale majhne zaloge kljub določitvi najvišje cene predmet špekulacije? To se pravi, da bo moral tisti, ki jo bo hotel imeti, turščico kupiti skrivaj in plačati po še večji ceni, kakor je bila pred maksimiranjem.

Kakor poročajo iz Beograda, se bo pomanjkanju odpomoglo z uvozom bolgarske turščice. Okoli 3000 ton bolgarske turščice smo že prej uvozili, a zdaj gre za uvoz 5000 ali 10.000 ton. Denarna sredstva za nakup so že odobrena.

Vsekakor čudno je, da moramo uvažati ta kmetijski pridelek, ki kolikor koliko uspeva

tudi v manj rodovitnih krajih naše države. Celo Slovenija pridelava po navadi precej turščice. Tu se vidi, kako bi bilo pri nas potrebno kmetovanje po nekem določenem načrtu. Kmetijska preosnova, o kateri smo že mnogo pisali in ki naj bi se izvršila v petletki ali pa v desetletki, če bi bilo pet let premalo, bi rešila vsa takšna in podobna vprašanja. Turščice bi lahko v naši državi pridelali toliko, da ne bi vedeli kam z njo. Če pa so morda vrste tuščice, ki se goje pri nas, že tako opešale, da ne dajejo dovolj pridelka, je treba dobiti seme od drugod. V manj rodovitni zemlji, na primer pri nas v Sloveniji, turščica gotovo počasi oslabi. Pa še od drugod ne bi bilo treba dobivati seme, če bi zanj v zadostni meri skrbele domače semenogojne postaje. Oziroma se malo k sosedom, zlasti tudi k Rusom, kjer je kmetijstvo na višku. Vsa ta vprašanja niso niti združena s posebnimi težavami, le dobre volje in resnega strokovnega pogleda na zadevo bi bilo treba več.

Tudi v dolžnostih mora biti enakopravnost

Beograjska »Politika« razpravlja o potrebi popolne enakopravnosti in ugotavlja, da je osnova nayne sile naroda njegovo zadovoljstvo z obstoječim stanjem. Država poskuša z raznimi odredbami okrepiti in vzdržati to zadovoljstvo. V tem pogledu je bilo že mnogo storjeno, vendar pa še vedno ne dovolj, kakor naglašata list. Življenje se je silno podražilo, delno upravičeno, delno pa tudi ne.

Špekulacija cvete, kakor že dolgo ni cvetela. Pri tem je najtežavnejše, da je ljudstvo prepričano o neupravičenosti povišanja cen za dolgo vrsto življenjskih potrebščin. Prav tako je prepričano, da se v teh časih gotovi sloji prekomerno bogatijo na škodo drugih. Poleg tega se dogajajo po naših mestih in vaseh reči, ki so v primeri z velikimi dogod-

ki okoli nas malenkostne, a kljub temu vplivajo pogubno na mišljenje naših ljudi.

Medtem ko se največji del našega naroda odziva vsem pozivom vojaških oblastev na vojaške vaje, se poslužuje dolga vrsta naših sodržavljanov nedovoljenih sredstev za osvoboditev od vojaške dolžnosti. Na tisoče in tisoče naših državljanov je zaposlenih pri utrjevanju naših mej. Med njimi so ljudje, ki so morali čez noč zapustiti svoje vsakdanje opravilo na polju in v delavnicah. Na tisoče ljudi pa sedi tudi po nočnih zabaviščih, kjer se prijetno zabavajo. Kaže, kakor da imajo med nami neki sloji prebivalstva samo dožnosti, drugi pa spet same prednosti. Vse to naši ljudje vidijo in o tem razmišljajo. Take reči se ne smejo dogajati, ker sta zdaj bolj kakor kdaj prej potrebni zavest edinstva in pa domoljubnost.

Jabolk bo v Slovenskih goricah še precej

Slovenske gorice, julija

Stanje sadovnjakov po Slovenskih goricah ni najpovoljnejše. Večina jablan je prazna. Temu je glavni vzrok deževje v času cvetenja. Tako se je zaradi deževnega vremena le malo cvetov oplodilo. Le v višjih zavetnih legah, kjer lani sadje ni obrodilo, bo letošni pridelek prav obilen. Spričo velikosti slovenjgorskega sadnega okoliša je vendarle pričakovati za izvoz vsaj enako količino jabolk kakor lani.

Značilno pa je letos, da razen jablan in češenj ne bo sadja. Najobčutnejšo rano češpljam, marelicam, hruškam in breskvam je prizadejala pomladna pozeba, ki je uničila razvijajoče se cvetove. Trdimo lahko, da skoro ni kraja v Slovenskih goricah, kjer bi obrodilo sadje teh vrst. Ker ne bo češpelj, tudi ne bo mnogo žganja.

Zemlja beltinske grofice izročena kmetom

Beltinci, julija

Prekmurski kmetje so sami prav mali kmetje. Pet hektarov je za Prekmurca že kar razsežno zemljišče, saj ima več kakor tretjina prekmurskih kmetov komaj po okoli dva hektara zemlje. Razume se, da od tako majhnih posestev ljudje slabo živijo. To se pravi, da si morajo iskati še druge dohodke. Zato je hud udarec za Prekmurce, če sezonski delavci ne dobe dela.

V Prekmurju se je že mnogo zemlje tujih veleposestniških mogotcev razdelilo po agrarni reformi med kmete. Zdaj pa se razdeli še 430 hektarov (787 oralov) zemlje beltinske grofice Zichy. Ta zemlja ji je bila pripuščena po prejšnjem zakonu o agrarni reformi za vzorno živinorejstvo in semenogojstvo postajo. Ker pa grofica ni ugodila pogojem, ki jih določa zakon o agrarni reformi, se ji je zdaj zemlja razlástila in bo prišla v kmečke roke.

Zadavni odlok je bil kmetijski minister že nedavno podpisal. Prav je, da pride zemlja v roke tistih, ki jo obdelujejo, saj ni dvoma, da je krivično, če ena sama družina ima tako razsežno zemljo, od katere se lahko preživlja ob pridnem obdelovanju tudi do 50 družin.

Ruski glasovi o vzrokih nemške zmage nad Francozi

Moskovski tisk mnogo razpravlja o vzrokih, ki so privedli do tako naglega poloma francoske vojske. Sodbe ruskih vojaških strokovnjakov so si predvsem edine v tem, da francosko poveljstvo ni korakalo s časom, ampak je vse svoje vojne načrte zgradilo na vojaških izkušnjah iz svetovne vojne v I. 1914. do 1918. Nov način vojskovanja je bil posebno razločno viden v nemško-poljski vojni, a francosko poveljstvo se iz nemško-poljske vojne ni naučilo ničesar.

Ruski vojaški strokovnjaki poudarjajo nadalje tudi, da poveljstvo zavezniških vojsk sploh ni imelo pojma, v katero smer so nem-

ške divizije izvajale svoj glavni sunek in kako velike so bile nemške napadajoče sile.

Važno vlogo pri poteku vojskovanja na zapadnem bojišču je imelo tudi dejstvo, da podaljšek Maginotove črte od Sedana do Rokavskega preliva ni bil zadosti trdno zgrajen. Zaradi tega so Francozi takoj v začetku izgubili za nadaljevanje vojne neogibno potrebno severno francosko industrijsko področje. K temu je treba dodati še to, da kakšne omembe vredne angleške pomoči sploh ni bilo, zlasti ne v tako imenovani bitki za Pariz.

Ruski tehniki zgradijo na Volgi osem orjaških jezov

Ruski tehniki se ukvarjajo z velikim načrtom poživitve gospodarskega življenja v vzhodnem delu evropske Rusije. Z namakanjem hočejo ob spodnem toku Volge kmetijsko izkoriščati veliko, doslej neobdelano ozemlje, obenem naj bi se pa izpopolnile notranje vodne zveze med Kaspijskim in Belim morjem. Te načrte po večini šele pripravljajo. Volga teče v svojem spodnem toku skozi kraje, ki so zlasti na njenem levem bregu izredno rodovitni. Toda zemlja leži tu še zmerom neizkoriščena. Podnebje je tam preveč suho in preblizu azijske puščave. Posledica tega je, da imajo tam enkrat v treh ali štirih letih tako sušo, da je uničena vsa letina.

Zato hočejo to ozemlje umetno namakati z vodo iz Volge. Vodo, ki jo bodo s tem jemali reki bo treba nadomestiti, sicer bi se pospešilo padanje gladine Kaspijskega morja. To nadomestilo iščejo ruski tehniki v severnoruskih rekah Vičekdi in Pečori. Vodo iz teh dveh rek hočejo porabiti za dopolnitev vodnega stanja Volge. V celoti naj bi Volga namakala okrog 4.500.000 ha zemljišča. Del tega ozemlja se bo že lahko namakal, ker bo v kratkem zgrajen velikanski jez pri Kujbiševu (Samari), ki so ga začeli graditi predlanskim.

To bo največji jez na svetu. Če bo pihal močan veter, bodo treskali ob jez veliki valovi, kakor na morju. Zato bo treba preurediti večino ladij, vozečih po Volgi, tako da bodo lahko kljubovale valovom. Elektrarna

na jezu bo dajala v začetku okrog 3 milijarde kilovatov. S pomočjo tega jeza se bo namakalo okrog 3 milijone hektarov zemljišča, na katerem bo znašal pridelek pšenice okrog 5.000.000 ton več letno kakor znaša zdaj. Pri Samari, kjer dela Volga velik ovinek, zgradi prekop, tako da bo skrajšana pot po Volgi za 135 km. Na Volgi hočejo ruski tehniki zgraditi v celem osem velikih jezov in oni pri Samari bo prvi.

Pri tem se je treba, kakor rečeno, ozirati na razmere v Kaspijskem morju, kamor valj Volga velikanske količine vode. Gladina tega morja neprestano pada in na obali je čedalje več peska. To pa pomeni veliko škodo za ribištvo. Iz Kaspijskega morja dobiva Rusija 45 odstotkov vseh rib. Razen tega pridobivajo vzhodno od Kaspijskega morja v zalivu Kara Bugazu Glauberjevo sol in sprememba kemičnega sestava vode pri nadaljnjem padanju globine bi neugodno vplivala tudi na to industrijsko panogo.

Zato nameravajo ruski tehniki vzeti letno okrog 16 kubičnih kilometrov vode iz severnoruskih rek Vičekde in Pečore. Središče tega načrta je mestce Solikamsk ob Kami severno od Perma. Tam hočejo napraviti na po večini nerodovitni zemlji velikansko umetno jezero na površini okrog 600 kvadratnih kilometrov, ki bo vezalo reki Vičekdo in Pečoro s Kamo, preko njih pa z Volgo. Dela na tem velikem načrtu se prične v kratkem. Elektrarna pri jezeru bo zalagala s tokom vso industrijo na Uralu.

Preostanek starodavnega naroda na Salomonovem otočju

Raziskovalec dr. Douglas Oliver se je nedavno s svojo ženo vrnil z dvehletnega bivanja v notranjosti otoka Bougainvillea v Tihem morju, kjer je preučeval domače rodove. Ti domačini se od ostalih prebivalcev otokov tam okoli razlikujejo po dosti temnejši polti.

Prebivalci Salomonovega otočja, h kateremu spada otok Bougainville, predvsem pa to temnejše pleme, ki se imenuje sivajsko, so bili v prejšnjih letih znani kot lovci na človeške glave. Stroge odredbe kolonialnih oblastev so jim bolj zagrenile ta lov. Dr. Oliver je živel v njihovi sredini kakšnih 50 km od najbližje misijske postaje. Potreboval je predvsem 10 mesecev, da se je naučil njihovega zamotanega jezika. Šele potem se je lahko s svojo ženo poglobil v preučevanje Sivajev.

Preučila sta več kakor 2000 ljudi glede na njih znanost in zbrala veliko zbirko kopij, lokov, puščic, obrednih glasbil, denarja iz koljk in drugih reči, da bi mogla ugotoviti

razlike med Sivaji in rodovi, ki živijo okrog njih. Tako sta prišla do prepričanja, da so ta melanezijska plemena, ki živijo okoli Sivajev in ki imajo svetlejšo polt kakor tudi manj bujno rast las, dosti mlajša od sivajskega plemena. Vse kaže, da so Sivaji edini ostanek prvotnega prebivalstva Južnega Tihnega morja. Dr. Oliver meni, da so se Sivaji naselili na otočju že tisočletja prej, kakor so tja prispela svetlejša plemena, ki imajo danes večino in ki so, kakor kaže, prišla z okoliških celin.

Le previdno solnčenje koristi zdravju

V starih časih je bila za mestno gospodično imenitna bela barva, pred leti pa je prišla v modo rjava, zagorela polt. Od takrat se vsako poletje meščanke na vse načine trudijo, da bi zagorele. To pa počnejo včasih tako lahkomišelnost, da si skvarijo zdravje.

O solčnih kopelih bi moral veljati stari rek, po katerem je treba nehati prav tedaj, ko je užitek največji. Zagoreti ne smeš kar v enem dnevu, ker ti to prav gotovo zelo škoduje. Počasi in pomalo se moraš solnčiti.

Zagorelost kože je posledica solčnega žarenja in predstavlja nekakšen zaščitni ukrep kože zoper prehudo in prenenadno obsevanje s solnčnimi žarki. Solnčni žarki v svoji celoti niso enakovrstni in enakovredni. Razlikujemo dolgovalovne in kratkovalovne žarke. Med zadnje spadajo tudi ultravioletni žarki. Ti so tisti, ki povzročajo v naši koži preosnovo, ki se očituje z rjavo barvo. Če je teh žarkov v določenih vremenskih razmerah preveč, tedaj je tudi njih učinek premočan. Namesto počasnega, zdravega zagorevanja se dogaja pravo sežiganje vrhnjih plasti kože, ki utegne imeti pod nekimi pogoji prav slabe učinke na vse telo.

Če se hočemo izogniti škodljivim posledicam obsevanja s solnčnimi žarki, moramo upoštevati predvsem trenutne vremenske razmere. Močno ogreti zrak ima lahko mnogo vodne pare. Vodna para požira kratkovalovne žarke, ki so najučinkovitejši. Z drugimi besedami, vlaga v zraku je naravna zaščitnica proti solnčnim opeklinam. Na isti način kakor vodna para vpliva tudi prah. Čim manj je zrak čist, tem slabotnejše je solčno žarenje, čeprav solnce pošteno sije.

Od same vročine ne postanemo zagoreli. Če predre po kakšni nevihti hladnejši zrak do nas, je ta čistjši, vlage ima manj in zato prepušča kratkovalovne ultravioletove žarke dosti bolj. Zato v solncu v takšnih prilikah tudi hitreje porjavimo. Razliko spoznamo po nebesni barvi. V vročini je ta barva po večini bledomodra ali sivomodra, v hladnejšem vremenu je pa čista in temnomodra. Temu se priključuje običajno še to, da je v hladnejšem zraku tudi veter živahnejši. Ta veter nam v zvezi z manjšo količino vlage v zraku suši kožo in povečuje tako nevarnost solnčnih opeklin. Se posebno nevarno je to, da človek v takšnem vremenu misli, da solnce lahko zaradi hladu bolje prenese, in se mu zato tudi bolj izpostavlja. Torej prav tedaj, ko je nevarnost solnčnih opeklin največja, se ji navadni ljudje najbolj izpostavljajo, med tem ko iščejo v vročem in so-parnem vremenu bolj senco, torej prav takrat, ko bi moglo solnce naši koži razmeroma malo škodovati.

× Vichy, sedež francoske vlade, šteje komaj 25 000 prebivalcev, je pa svetovno znano kopališko mesto. Stoji kakih 50 km severovzhodno od Clermont-Ferranda. Po naglem odhodu francoske vlade iz Pariza je Vichy zdaj že četrto mesto, kjer se je francoska vlada začasno ustavila. V Vichyju se je ustavila, ker je tam na razpolago dovolj primernih prostorov.

× Oton Habsburški je v Ameriki. Pred dnevi je prispel Oton Habsburški z letalom v New York. Novinarjem je izjavil, da je komaj ušel Nemcem v Bruslju in pozneje v Parizu.

× Potopljen moderna italijanska križarka. Avstralska križarka »Sidney«, ki je pod poveljstvom kapitana Collinsa, se je v spremstvu z več rušilci zapletla v borbo z dvema italijanskima križarkama severnozadpadno od Krete. V teku borbe je bila potopljena italijanska križarka »Bartolomeo Colleoni«. Druga italijanska križarka se je pa umaknila, zasledovana od angleških vojnih ladij. Neki angleški rušilec je rešil 250 mornarjev s potopljene italijanske križarke.

× Strašna suša na Japonskem. Med ugodnostmi, ki jih nudi japonska železniška uprava potnikom v spalnih vozovih, spada poleg ostalega posteljnega perila tudi nočna srajca iz lahke bombaževine. V žalost vseh nočnih potnikov na Japonskem pa je železniška uprava zdaj z obžalovanjem sporočila, da jim do nadaljnjega nočne srajce ne more več dati na razpolago, ker zaradi silne suše primanjkuje vode, da bi jih prali. Tokio že deset mesecev ni imel pravega dežja in ta suša se kaže čedalje bolj neprijetno v vsakdanjem življenju.

Politični pregled

»Münchener neuste Nachrichten« pišejo, da se položaj na Balkanu čedalje bolj pomirjuje

In da se tako v notranji kakor v zunanji politiki balkanskih držav čuti čedalje bolj trdna težnja po čim večji nevtralnosti. Balkanske države se pošteno prizadevajo ohraniti mir.

Pretekli teden je na seji nemškega državnega zbora, katere se je udeležil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano

imel nemški kancelar Hitler govor.

Glavni obris njegovega govora imajo tole vsebino: Sodelovanje med Nemčijo in Italijo je popolno. Nemčija je danes vojaško močnejša kakor v začetku vojne. Njene izgube so v primeri z uspehi malenkostne, orožja in streliva ima toliko, da ji primanjkuje skladišč. Z vojnimi strovinami in gorivom je oskrbljena. S Sovjetsko Rusijo po znanih sporazumih ne more priti do nobenega nesoglasja in se Angleži motijo, če računajo na to. Anglija hoče nadaljevati vojno. Taka vojna se more končati le s popolnim uničenjem enega od nasprotnikov in uničena bo Anglija, katere prebivalstvo bo doživelo vse grozote vojne. Če se to ne bo zgodilo, pade odgovornost na Anglijo, ne na Nemčijo.

Te dni je govoril preko angleških radijskih postaj angleški zunanji minister lord Halifax. Izvajal je med drugim: Kancelar Hitler je svoj čas izjavil, da ne želi uničiti angleško cesarstvo. Toda v njegovem zadnjem govoru ni rečeno, da bi želel miru na podlagi pravičnosti in ni povedano, da bi bila Evropa osnovana odslej na taki podlagi, da bi imeli njeni narodi pravico samoodločbe. Jasno je, da si zamišlja sliko Evrope tako, da naj bi Nemčija vladala nad vsemi narodi, ki jim je vzel svobodo. Hitler je jasno povedal, da hoče zdaj vso silo Nemčije obrniti proti Angliji.

Zato pa vlada v vsakem mestu in v vsaki vasi Anglije samo en duh, duh nezlomljive odločnosti.

Borba bo huda, toda prav zato, ker gre za reči, ki so vredne vsake žrtve, nam je v čast, da se lahko zanje borimo. Nikdar nismo hoteli vojne in nihče od nas noče, da bi vojna trajala en sam dan dalje, kakor je to potrebno. Toda ne bomo se nehali boriti, dokler ne bo zagotovljena svoboda za nas in za druge narode. Smo krščanski narod in verujemo v Boga. Zato ni nobenega dvoma, da je pravilno povedal naš kralj v svojem božičnem govoru: Bog naj nas vodi na naši poti. Toda to ne pomeni, da bi bilo s tem naše delo lažje, Bog nam ne bo pomagal, da pridemo preko težav, pač pa nam bo utrdil duha, da nam nobena nevarnost ne bo prehuda.

Iz Rima poročajo, da je Sv. stolica dala navodila apostolskemu nunciju Valerianu, naj podpira politiko maršala Petaina pri prizadevanju za obnovo Francije.

Sv. stolica je prepričana, da bosta Peta in Laval obnovila Francijo tako, da bo v skladu s politiko Vatikana,

ki bo dosledno podpiral politiko teh dveh mož v borbi proti vsem, ki hočejo ovirati izvajanje vatičanske politike.

Švicarski list »Neue Zürcher Zeitung« piše: Četudi so bila po posvetu v Münchenu vsa vprašanja glede spremembe mej v južnovzhodni Evropi odložena,

so v Bolgariji mnenja, da za mirno rešitev vprašanja Dobrudže ni ovire.

Ako bi imela Rumunija za rešiti samo to vprašanje, bi bilo seveda že davno rešeno, saj gre le za malo ozemlje, ki ga je Bolgarija izgubila leta 1913. in ki je po narodnostni sestavi v resnici bolgarsko. Tega namreč tudi

Rumuni ne osporavajo. V Sofiji nihče ne dvomi, da bo to vprašanje rešeno v prijateljskem duhu in da zaradi tega ne bodo nastopili nikakoli mednarodni zapletki.

V nedeljo so se sestali novoizvoljeni državni zbori vseh treh baltskih držav, Estonke, Letonske in Litve, ter so soglasno sklenili, da

se vse tri baltske države priključijo Sovjetski Rusiji.

kot 14., 15. in 16. sovjetska republika. V vseh treh državnih zbornicah so bile nameščene velike slike Lenina in Stalina. Sejam pa so prisostvovali zastopniki Sovjetske Rusije. V vseh treh prestolnicah novih sovjetskih republik so bile v proslavo tega dogodka prirejene velike manifestacije.

Te dni

se je pojavil prvikrat odkrit predlog za zavezniško pogodbo med Turčijo in Rusijo.

Turški listi že nekaj dni pišejo o skupnih koristih med Rusijo in Turčijo. Med drugim predlagajo, naj Turčija začne nova pogajanja z Rusijo, da se vzpostavijo odnosi med obema državama na novo pristrčno in prijateljsko podlago. Listi poudarjajo, da je Turčija vedno vodila prijateljsko politiko do Rusije in jo bo vodila tudi v bodočnosti.

Iz Berlina poročajo, da je Nemčija

povabila v Berlin rumunskega ministrskega predsednika Gigurta in zunanjega ministra Manolesca, razen tega pa tudi bolgarskega ministrskega predsednika Filova in zunanjega ministra Popova

Kaže, da se bo vršil razgovor o položaju Rumunije in o bolgarskih zahtevah po južni Dobrudži. Nemčija želi, da bi se uredili odnosi med Bolgarijo in Rumunijo.

Sovjetski zunanji minister Molotov je imel daljši posvet z angleškim poslanikom v Moskvi Crippsom. Cripps je imel zadnje dni več posvetov tudi z Molotovim namestnikom Lozovskim. V zvezi s temi posveti razpravlja angleški tisk

o možnosti izboljšanja odnosov med Sovjetsko Rusijo in Anglijo.

Ta možnost je verjetna spričo razvoja zdajšnje vojne v Evropi in spričo zadnjih dogodkov, ki so se nanašali na Balkan in južnovzhodno Evropo, kjer je Sovjetska Rusija tu in tam pridobila. Listi trdijo, da je sovjetska vlada prosila Anglijo, naj uporabi svoj vpliv v Turčiji ter turško vlado prepriča, da Sovjetska Rusija nima glede nje nikakih napadalnih namenov.

Italijanski fašistični list »Regime Fascista« v Cremoni je objavil članek, v katerem

opominja Rusijo, naj ne tvega poizkusa kakršnegakoli dejanja, ki bi nasprotnoval politiki osi Rim-Berlin.

V članku pravi pisec, da je zadno upanje Anglije Rusija, ki naj bi v skrajnem trenutku začela vojno. Anglija ima še upanje, da bo Rusija preprečila prodiranje nemških in italijanskih čet, a Rusija mora po zahtevi pisca reševati druga važnejša vprašanja. Pisec pravi tudi, da vodilni močje v Rusiji še verjamejo v končno zmago Anglije.

Ruski list »Krasnaja flot« prinaša članek o delovanju in gradnji sovjetske vojne mornarice.

V članku se trdi, da se gradnja sovjetske mornarice nadaljuje brez zastoja. V prvi polovici letošnjega leta se je zmogljivost v sovjetskih ladjedelnicah zvišala v primeri z zmogljivostjo ob istem času lani za 41 odstotkov.

AFRIŠKA

Afriški popotnik pripoveduje zgodbo o divjih ženah, ki nimajo jezikov.

»Potem vendar ne morejo govoriti,« se začudi Neža.

»Saj prav zato so tako divje,« ji pojasni popotnik.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: na živinskem sejmu v Kranju: voli I. po 9.25, II. po 8.75, III. po 7.50, telice I. po 9.25, II. po 8.50, III. po 7.25, krave I. po 7, II. po 6.50, III. po 5, teleta I. po 8.50, II po 7.50 din; v okolici Ljubljane: voli I. po 8.50, II. po 7.50, III. po 6.50, telice I. po 7.50, II. po 7, III. po 5.50, krave I. po 7, II. po 6, III. po 4, teleta I. po 10, II. po 9 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: špeharji po 12.25, pršutarji po 11 do 12, v Radovljici: špeharji po 12, pršutarji po 10, v okolici Ljubljane: špeharji po 10 do 11, pršutarji po 9 do 10 din.

KRMA. V Radovljici: lucerna 150, seno 100, v Kranju: seno 100, slama 75, v Ptuj: seno 80 do 100, slama 45, v okolici Ljubljane: seno 100 do 130, slama 60 din za 100 kg.

ZABELA. V Radovljici: slanina 18, svinjska mast 23, v Kranju: slanina 26 do 28, svinjska mast 22 do 23, v okolici Ljubljane: slanina 18 do 21, svinjska mast 22, v Ptuj: svinjska mast 22 do 24, sveža slanina 16 do 18, prekajeno slanina 22 do 24 din kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 38, oprana 45 do 48, v Radovljici: neoprana 44, oprana 46 din za kg.

SIROVE KOŽE. V Kranju: goveje 13 do 15, telečje 20, svinjske 8 do 10, v Radovljici: goveje 16, telečje 20, svinjske 12 din za kilogram.

FIZOL. Na Jesenicah 7 do 10, v Kranju 7 do 8, v Ptuj 5 do 6, v okolici Ljubljane 5 do 7, v Radovljici 8 din za kg.

KROMPIR. Cene so najrazličnejše, vsaj po službenih tržnih sporočilih. V Ptuj: stari krompir 180, novi 300, na Jesenicah 175 do 200, v Kranju (novi) 250, v Radovljici 200, v okolici Ljubljane 250 do 300, v Ljubljani okolici 200 din in več za 100 kg. Sodiimo, da bi bilo umestno, če bi se cene v službenih tržnih poročilih navajale takšne, kakršne so v resnici. Ne verjamemo namreč, da bi mogle med posameznimi kraji obstajati v resnici take razlike.

DRVA. V Radovljici 130, v okolici Ljubljane (trda) 115 do 125 din za kubični meter.

JAJCA. V Kranju 1, na Jesenicah 1.50, v okolici Ljubljane 1 din kos, v Ptuj 10 kosov za 7.50 do 8.75 din

SIROVO MASLO. V okolici Ljubljane 28 do 40, v Kranju 38 do 44, v Radovljici 40 din za kilogram.

MLEKO. Na Jesenicah 2.50, v Ptuj 2, v Kranju 2.25, v okolici Ljubljane 2 do 2.50, v Radovljici 2 din za liter.

MED: V okolici Ljubljane 16 do 18, v Kranju 22 do 24, v Radovljici 24 din za kg.

SADJE. V Ljubljani: marelice 10 do 16, breskve domače 8 do 10, uvožene 20, češnje, ki jih je že malo, 10 do 12, hruške 6 do 8, ringloji 8 din kg, borovnice 2 do 2.50 din liter.

SOČIVJE IN ZELENJAVA. V Ljubljani: stročji fižol 3 do 6, grah 2.50 do 3, paradižniki (uvoženi) 8, kumare 6, čebula 3 do 4, pesa 3, buče 4 do 6 din kg.

MOKA. V okolici Ljubljane: pšenična 400 do 500, turščična 300, ajdova 500 do 600, v Kranju: pšenična 450 do 525, turščična 325, ajdova 400 do 800 din za 100 kg.

ZITO. V Kranju: pšenica 300, ječmen in rž 275, oves 250, turščica 265, v okolici Ljubljane: pšenica 280 do 290, ječmen 235, rž 260, oves 270 do 300, turščica 240 do 250 din za 100 kg.

Sejmi

28. julija: Dolnja Lendava, Oplotnica, Toplice pri Novem mestu, Vrhnika.

29. julija: Semič, Kostanjevica, Javorje, Šmartno pri Litiji, Lukovek;

30. julija: Maribor;

31. julija: Slov. Konjice, Marenberg, Poljnik;

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili dne 23. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):
1 angleški funt šterling za 168.13 do 171.33 (za 207.95 do 211.15) din;
1 švicarski franc za 10.07 do 10.17 (za 12.45 do 12.55) din;
1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din.

Nemške klininške marke so bile po 14.80 dinarjev. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 446 din.

Drobne vesti

— Naši gospodarstveniki naglašajo potrebo, da se čimprej začne trgovinski stiki med Jugoslavijo in Rusijo v smislu sklenjene pogodbe. To potrebo naglašajo zlasti zastopniki tkaninske industrije, ki se mora zadnje čase boriti z velikimi težkočami zavoljo nakupa sirovega bombaža iz tujih držav. Rusija dobavlja med drugim tudi sirov bombaž. Pogodba je šele nedavno stopila v veljavo, toda poedine njene določbe se ne bodo mogle izvajati, dokler v Beogradu ne bo sovjetskega trgovinskega zastopstva, ki je pooblaščen sklepati trgovinske posle s tujino.

— Nov uvoz bolgarske turščice. Devizni odbor pri Narodni banki je odobril plačilna sredstva za uvoz nadaljnjih količin turščice iz Bolgarije. Zaradi nakupa turščice je ravnatelj Prizada dr. Toth odpotoval v Sofijo.

Novice

* Priprave za polnoletnost kralja Petra. Beograjski listi poročajo, da bo v zvezi s pripravami za oklicanje polnoletnosti kralja Petra II., ki bo prihodno leto 6. septembra, temeljito prezidana in povečana med drugimi poslopji v Beogradu tudi beograjska opera.

* Ruski poslanik Plotnikov je položil krasen venec na grob kralja Zedinitelja. Sovjetski poslanik na našem dvoru Viktor Andrejevič Plotnikov je bil te dni na Avali in na Oplencu. S posebno spoštljivostjo je opravil to romanje pred spomenik našega Neznane junaka in kralja Aleksandra Zedinitelja.

Na Avali je na spomenik Neznane junaka položil krasen venec in prav tako v cerkvi na Oplencu na grob pokojnega vladarja. Na tem vencu je bil v francoščini napis: »Minister Zveze sovjetskih socialističnih republik kralju Aleksandru«. Poslanik si je nato z zanimanjem ogledal cerkev in posebno umetniške slike na notranjih stenah. Z Oplenca je šel poslanik v Banjo, kjer si je ogledal venčaško vinogradniško zadrugo.

* Velika domoljubna slovesnost v Somboru. V prisotnosti odposlanca Nj. Vel. kralja, predsednika vlade Dragiše Cvetkovića, članov vlade, številnih drugih predstavnikov in velikega števila ljudstva iz Bačke in Baranje je bil v nedeljo v Somboru slavnostno odkrit spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Sombor je bil ves v državnih zastavah in v zelenju.

* Lepo priznanje domačemu obrtniku. Škofjeloški mizarji mojster Pavel Okorn je izdelal te dni celotno jedilnico za kraljevsko naselje Andrejevo. Zaupanje škofjeloškemu obrtniku je hkratu priznanje domačim obrtniškim delavnicam z najvišjega mesta. Kakor je naši javnosti znano, se je zgradilo v Mežakliji celo dvorsko naselje, vrsta stavb v paviljonskem načinu. Peta stavba bo služila za jedilnico. Vsa oprema je izdelana v domačem stavbnem slogu.

* Otroci poruhrskih izseljencev so prišli. V ponedeljek je prispelo z brzim vlakom v Ljubljano 32 otrok naših izseljencev iz Poruhrja. Skupino vodi gospodična Marija Azmanova. Z njimi sta prišla tudi oba predstavnika naših delavcev v Nemčiji, predsednik Zveze katoliških društev sv. Barbare g. Ivan Lindič iz Meerbecka in predsednik Jugoslovenske narodne centralne zveze g. Pavel Bolha iz Essena.

* 70letnico je slavil te dni steklar g. Venčeslav Bauer v Hrastniku. Rodil se je v Zagorju kot sin tamošnjega steklarja. Oče mu je zgodaj umrl in Venčeslav je moral kot 20leten deček stopiti v službo v zagorski steklarni. Tako obhaja g. Bauer letos še drugi jubilej, to je 60letnico dela kot steklar. 58 let je živel v Zagorju. Ko so ustavili obrat v zagorski steklarni, se je preselil s svojimi otroki l. 1928. v Hrastnik, kjer je dobil zaposlitev v hrastniški steklarni. Poročen je bil s Pavlo, rojeno Jugovarjevo, ki mu je umrla l. 1924. v Zagorju. V srečnem zakonu se mu je rodilo šest otrok, ki so vsi dobro preskrbljeni. Še mnogo zdravih let!

* Vedno večja draginja. Indeks cen na debelo in drobno, ki ga objavlja Narodna banka za maj, izkazuje nadaljni porast cen. Indeks cen na debelo je znašal v maju 102.8 proti 102.4 v aprilu letos in 77.3 v maju lani. Ta indeks je izračunan na osnovi cen iz leta 1926. Zanimivo je, da izkazuje indeks izvoznih predmetov od aprila do maja padeč od 98.9 na 98.8, medtem ko je indeks uvoznih predmetov narasel od 108.7 na 110.7. Mnogo bolj so se pa dvignile cene v trgovini na drobno. Splošni indeks cen na drobno v desetih mestih, kjer imajo banovinci svoje sedeže, izkazuje porast od 110.9 v aprilu na 113.1 v maju.

* Izidi konjskih dirk v Št. Jerneju. Tudi letošnje konjske dirke, ki so bile v nedeljo 14. t. m. v Št. Jerneju, so pokazale prav odlične športne uspehe. V prvi dirki »Dolenjsko« za dvoletne konje vseh pasem je odločilni zmagal Dajko (lastnik Kerin France) na progi 1600 m s časom 3.03. Po dirki je bil prodan za 20.000 din. V drugi dirki »Ljubljana« je imel največ upov jugoslovenski favorit Sa Mers (Edo Funk, Zagreb), ki pa je bil tik pred dirkami prodan na Dunaj za 50.000 din in je zato njegova prijava izpadla. Zmagala je Jasna (lastnik Lipej Ivan, Bizeljko). Drugo mesto je z doklado zasedla Tilde (Kocjan Janko, Ljubljana). Po dirki »Št. Jernej«, ki je bila rezervirana za izključno kmečke konje, je v preponski galopski dirki odnesla lavorike spet znana Valencija (Ferdinand Papst, Zagreb) na progi 1700 m s časom 2.14 v ostri konkurenci z Gladiatorjem (Ferdinand Papst), ki je imel na daljavo 1640 m čas 2.15. Prvo in drugo mesto sta zasedla Valencija in Gladiator tudi v ravni galopski dirki. Pri dvovprežni vožnji sta imeli najboljši čas Mojca-Jasna, in sicer 5.30 na daljavo 2920 m (lastnik Lipej Ivan, Bizeljko), tesno za njima pa s časom 5.38 na progi 2820 m par Katjana-Dizma (lastnik Kodela Franc, Ljubljana). Izidi kažejo, da prihaja na dirke v Št. Jernej čedalje odločnejši športni konji, spričo česar se pogloblja razlika med športnim in domačim kmečkim konjem, za katerega je treba zato dajati na spored čisto posebne točke.

* »Samouprava« o pripravljajoči se veliki preosnovi. »Samouprava«, ki je glavno glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice, razpravlja o bodočih nalogah, ki čakajo to stranko. Med drugim naglašata ta list, da je nastopil čas, ko bodo morale vse delavne si-

F. Gobey:

Umor na plesu

»Menda vendar nisi mislila, da bo najino razmerje ostalo večno. S teboj sem bil zmerom pošten. Zapuščam te, ker zahteva to služba, ki se ji hočem posvetiti. Vem pa tudi, kako težavno nalogo mi ta odločitev nalaga.«

»S tem hočeš reči, da bom dobila v zadnjem šopku cvetja, ki mi ga boš jutri poslal, nakazilo za večjo ali manjšo vsoto denarja. Prijatelj, vrnila ti bom to nakazilo. Brez tebe tudi tvojega denarja ne potrebujem. Kaj bom z njim? Bogata sem in če bi potrebovala namestnika namestu tebe, ne bi iskala takega, ki ima denar, kakor nisem imela tebe zaradi denarja.«

Gaston se je samo priklonil.

»Najbrž te je nagovoril tvoj stric, da me pusti in prevzemi njegovo službo,« mu je rekla Julija. »Potem ti bo tudi poiskal primereno ženo. To dvoje gre skupaj. Neoženjen moški more biti samo polovičen sodnik.«

»Pozabljaš, da tudi moj stric ni oženjen.«

»Ti pa računaš s tem, da boš za njem doval. Celo plemiški naslov utegeš še kdaj dobiti, če se boš dobro obnesel.«

Gastonu je pošla potrpežljivost in umaknil se je proti izhodu. Julijine oči so zagorele.

»Dragi moj,« mu je rezko rekla. »Šele zdaj sem te prav spoznala... Hudo mi je za ženo, ki si jo boš izbral... razen če bo delala s teboj tako, kakor bi jaz morala. Ne šteješ se med tiste ljudi, ki so vredni ljubezni, Gaston Darcy... Ali se je mar vmešala med tebe in mene lepa gosda iz Habane, ki ima

šest sto tisočakov rente, gospa markiza Barancos? Pravili so mi, da ji zelo pihaš na srce... Nisi sam, dragi moj, ker...«

Darcy se ni mogel več premagovati. Odprl je vrata in zbežal proti izhodu. Žive duše ni srečal med potjo.

Ko je bil že na cesti, je Julija obupana zajecjajala:

»Zapustil me je! Zavrgel me je! Kako sem bila neumna! Mislila sem, da je tepec in da se bo še kdaj oženil z menoj. In zakaj ne? Eva, moja prijateljica, je postala kneginja, pa je začela slabše od mene. Toda Gaston ni nikakšen ruski knež. Darcy je Parižan in ne pozna strasti. Izvil se mi je, ko sem mislila, da ga imam v rokah. Sicer pa to nič ne de. Nekaj sem se le naučila... Najbrž ga je kdo nahujskal... zvedela bom že, kdo je bil, in maščevala se bom... Da, maščevala se bom njemu, njegovemu stricu in njegovemu prijatelju Nointelu...«

Zamislila se je in čez dolgo rekla sama pri sebi:

»Golimin mi bo pomagal. Rad me ima in ničesar se ne ustraši. Škoda, da sem ga na tako grd način odpravila. Sicer pa, saj ga bom znala spet prikleniti nase. Nedvomno je še v Parizu. Ni še dvajset minut, kar je bil tu. Če bi mu pisala? Toda njegovega naslova ne vem... Tolikokrat je menjal svoje stanovanje v zadnjih mesecih! Morda ima pa napisan naslov na posetnici, ki mi jo je pustil včeraj, ko ga nisem marala sprejeti?«

Kje je njegova posetnica?... Najbrž je na mizi v knjižnici...«

Kar si je Julija Orčivalova domislila, to je tudi vselej takoj storila. Vzela je svečnik, ker je bilo tam že temno. Šla je čez salon in odprla vrata v knjižnico. Začudila se je, ko je pri eni izmed omar zagledala gorečo svečo. Njen soj je slabo razsvetljeval visoka in globoka gotška okna. Zazdelo se ji je, da vidi ob enem izmed oken nekega človeka.

Ni bila plašna. Stopila je bliže in videla moža, ki je bil obrnjen proti oknu. Vzkliknila je:

»Golimin, kaj delatu tu? Kaj naj to pomeni?«

In takoj nato:

»Obesil se je!« je šepnila. Obesil se je, siromak!«

Svečnik ji je padel iz rok in vzdrtela je. Kri ji je oledenela v žilah.

Dvorana je bila prostrana in sveča pri omari je le slabo predirala globoko temo. Komaj je razbrala skrčene črte Goliminovega obraza.

Odskočila je in se naslonila ob najbližjo omaro.

Da, Golimin je bil. Držal je svojo besedo. Še zmerom so ji zvenele v mislih njegove besede:

»Čutili boste, kako strašno je prekletstvo umirajočega...«

Zdaj je razumela smisel njegove predsmrtno grožnje.

»To je bilo torej njegovo maščevanje!« je pomislila Julija. »Končal se je v moji hiši, da bi me uničil s senzacijo, ki jo bo povzročil njegov samomor. Jutri bo vedel ves Pariz, da se je grof Golimin, ko je izgubil svo-

le v državi iskati stikov med seboj, da se dogovorijo o složnem sodelovanju na vseh področjih našega javnega življenja. »Danes so časi, ko se morajo združiti vsi nacionalni ljudje in se s skupnimi naporji oprijeti velikih poslov,« izvaja list. »Smo pred veliko preosnovo naše družbe. Danes ne bi smelo biti jugoslovenskega državljan, ki bi bil proti napovedanim preosnovam. Vendar se najdejo ljudje, ki so načelno proti takim načrtom. Po našem mnenju danes ni časa za razprave. Program za tako preureditev našega javnega življenja morajo nositi stranke, ki govorijo v imenu večine Srbov, Hrvatov in Slovencev, jugoslovenskih muslimanov in pripadnikov narodnih manjšin.« List navaja, da sta taki stranki Hrvatska seljačka stranka in Jugoslovenska radikalna zajednica. O tem, kakšne so napovedane preosnove, pa list ni povedal ničesar.

* **Za dograditev mariborske bolnišnice.** Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je dovolil banki upravi dravske banovine 11 milijonov dinarjev posojila, ki ga potrebuje za dograditev splošne bolnišnice v Mariboru. Tudi mestna občina ljubljanska se je obrnila na upravo osrednjega urada s prošnjo za posojilo v znesku 15 milijonov dinarjev, ki jih potrebuje za izgradnjo cest, za dograditev kopališč in ureditev kanalizacije. Pogajanja za to posojilo ugodno potekajo.

* **Lažnive vesti o žigosanju denarja.** Hrvatski listi poročajo, da je zadnje čase po nekaterih krajih Hrvatske primanjkovalo kovancev. Ugotovili so, da so začeli ljudje zbirati kovance, ker so se razširile vesti, da bodo bankovci žigosani in da bo vzela država od vsake sto dinarjev okrog 30 dinarjev. Oblastva opozarja občinstvo, naj ne verjame takim lažnim vestem brezvestnih verižnikov, ki bi radi brez dela dobro zaslužili. Vesti o žigosanju denarja so brez vsake podlage.

* **Zlata poroka** je bila v nedeljo v ljubljanskem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici. Imela sta jo g. Miha Kreč in njegova žena Elizabeta. Na zlato poroko so bili kot svatje povabljeni ljubljanski novinarji.

* **Smrtna žrtev planin.** V nedeljo popoldne so pripeljali z reševalnim avtom v ljubljansko bolnišnico 24letnega delavca Ludolfa Hrovatina, zaposlenega na parni žagi Antona Skoka v Domžalah. Hrovatin se je v nedeljo z manjšo družbo tovarišev namenil na Veliko planino. Ko so stopali že visoko v

strmino, je Hrovatin nekoliko zaostal nekje med skalami, naslednji trenutek pa so tovariši začeli klice na pomoč. Nesrečnež je bil padel kakih 30 metrov globoko v prepad. Poškodovanca so tovariši z veliko težavo spravili iz prepada in ga prenesli do Stahovice, od tam pa prepeljali z avtomobilom v Kamnik, kjer ga je pregledal zdravnik dr. Polc. Ta mu je nudil prvo pomoč, potem pa odredil, da so ga nemudno odpeljali v bolnišnico v Ljubljani. Bila pa je vsaka pomoč zaman in je Hrovatin zvečer umrl.

* **Se ena žrtev planin.** V soboto popoldne se je peljal v družbi z znanim Urošem Zupančičem iz Kranja skozi Jesenice do Kranjske gore dr. Julij Gabrovšek, odvetniški pravnik iz Kranja. V Kranjski gori sta se dr. Gabrovšek in Uroš Zupančič na mostu pred hotelom »Eriko« razšla. Dr. Gabrovšek je šel v Krnico, kjer je prenočil v planinski koči. Iz koč je v nedeljo zjutraj zgodaj odšel in smeje se dejal družbi planinarjev, naj ga iščejo na Razorju, če bi se ne vrnil. Ker ga res dolgo ni bilo nazaj, so planinci zaslutili nesrečo. O pogrešanem dr. Gabrovšku je bila obveščena tudi skupina jeseniških planinarjev, ki je šla pod vodstvom Jožeta Čopa in dr. Mihe Potočnika v nedeljo popoldne iskat pogrešanca in ga je potem našla mrtvega tik pod vrhom Razorja. Dr. Gabrovšek je bil v plezalstvu skoro še začetnik, zato je bil njegov vzpon v divje stene Razorja zelo tvegan. Ni izključeno, da ga je v stenah presenetila nevihta. V taki nevihti ni čudno, če se ponesreči v planinah izurjen plezalec, kaj šele začetnik. Pokojnik je bil znan kot odličen šahist. Z uspehom se je pred leti udeleževal raznih šahovskih turnirjev. Bodí mu lahka zemlja! Zalujočim svoicem iskreno sožalje!

* **Vihar je podiral drevje.** Letošno poletje je polno neviht. Predzadnji terek popoldne je nastala okoli Radovljice svojevrstna nevihta. Od Julijskih Alp sem preko radovljiske kotline je nenadno pridivila silna nevihta. Med besnenjem vetra so se majala drevesa. S streh je metalo opeko, trgalo in lomilo je veje vse vprek in ruvalo drevje. Vsa vihra pa je trajala le nekaj minut. Bilo pa ni skoro nič dežja in nič treskanja.

* **Nevesto si je ukradel** Fatima Moračeva blizu Imotskega se je bila odločila, da bo vzela Hasana Djulepa. Ko se je svatovska družba peljala z ženinom in nevesto v avtomobilu, so si svatje zaželeli nekaj okrepčila v bližnji gostilni. Tedaj pa je planila v gostilno družba oboroženih mladeničev, katere

je vodil Mehmed Hodžič. Ta je zahteval Fatimo zase in zagrozil, da bo v nasprotnem primeru streljal. Tedaj pa je Fatima skočila med nje in izjavila, da bo vzela Mehmeda. Povedali so ji, da jo Mehmed ljubi že deset let na tihem, čeprav je mislila, da je nanjo že pozabil. Tako je preprečila prelivanje krvi in svatje so odšli spet zadovoljni, čeprav na dom drugega ženina, kakor pa so se bili sprva zmenili.

* **Potresni sunki na otoku Hvaru.** V petek so občutili na Primorju več lahkih potresnih sunkov. Malo močnejši so bili sunki na otoku Hvaru. Spremljalo jih je podzemsko bobnenje. Kakor kaže, je bilo potresno središče v Bitvah na Hvaru, kjer se je zrušila neka kolibica in je bila laže poškodovana Anica Dubokovičeva. Po nekaterih hišah v Bitvah so dobili stropi in zidovi razpoke. Močno so se potresle hiše še v drugih krajih Hvara.

* **Toča debela ko kokošja jajca.** Predzadnji terek je bil za Špitalič pri Konjicah dan žalosti in obupa. Toča je uničila kmetovalcem vso letino. Ljudje so v tem siromašnem kraju že komaj čakali nove žetve, a v teku pol ure so oglata ledena zrna v velikosti kurjih jajc zbila v zemljo ječmen, pšenico, oves, turščico in fižol. Vinogradi so čisto golí. Kraju preti glad.

* **Smrtna nesreča neprevidne šivilje.** 43-letna šivilja Terezija Pirčeva iz Podgorice pri Pečah je bila v nedeljo na božji poti na Rakovniku pri Ljubljani in se je vračala s popoldanskim vlakom iz Ljubljane. Odločila se je za vožnjo do Kresnic. Pomotno je pa stopila v vlak, ki vozi iz Ljubljane do Litije brez postanka. Pirčeva je zato sklenila skočiti iz drvečega vlaka. Ko je privozil vlak na kresniško postajo in je naglo vozil skozi postajo, je odprla Terezija vrata in se pognala iz vagona. Svoje odločitve ni premislila dobro. Pognala se je s hrbotom naprej in skok je bil smrten. Udarila je z glavo ob tračnico. Udarec je bil tako silen, da si je nesrečnica razbila glavo. Prenesli so jo v postajno čakalnico in sklenili poklicati iz Litije zdravnika. Medtem pa je Pirčeva že umrla za poškodbami.

* **Smrtna nesreča.** Te dni se je ponesrečil 48letni žagar Anton Capl z Lačne gore pri Oplotnici. Pri delu ga je udarila žaga v trebuh in mu prizadejala smrtno nevarno notranje poškodbe. Capla so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je izdihnil.

je premoženje in svojo čast obesil v palači svoje ljubice... Potem bodo pravili, da sem jaz kriva njegove smrti. Morda bodo celo pravili, da sem ga jaz umorila. In Darev, ki je poslušal moje prerekanje s tem nesrečnikom, morda ne bo maral pričati v mojo korist.

Potem je začela objokovati siromaka:

»Kako sem neumna,« si je očitala. »Dobro sem vedela, da čuti do mene stokrat več kakor vsi ti tepci, ki me prezirajo in izrabljajo... Ubil se je s tridesetimi leti, ko je imel še dosti moči in sposobnosti, da si pridobi novo premoženje... Oh, kako me je ljubil! Če bi ga zdajle še mogla zbuditi, bi mu rekla: Samo zbudi se in zmerom bom tvoja!«

Iznemada pa se je spomnila:

»Če še ni izdihnil, bom prerezala vrv... ne, ne... preveč časa je že poteklo... Nič ne bi pomagalo. Tu ne smem ostati. Nekaj moram storiti — toda kaj? Se mene utegnejo kriviti, da sem ga dala obesiti ali da sem ga vsaj nagnala v smrt. Poklicala bom Marico in obvestila policijo...«

Ker ji je padel svečnik na tla in se ugasnila sveča v njem, pa se je bala oditi nazaj v oblačnico, je stopila k omari, da bi vzela svečo, ki je gorela. Toda ko se je približala tja, je opazila tam košček papirja, iztrgan iz belečnice.

»Nekaj je zapisal,« je šepnila. Najbrž zame...«

In prebrala je besede, zapisane s svinčnikom:

»Mene je spravila s sveta Julija Orcivalova. Želim, da se denar v moji listnici razdeli med pariške siromake

in prosim francoska oblastva, naj pisma, ki jih najdejo pri meni, vrnejo osebam, ki so jih pisale.«

»Torej so tu tudi pisma,« je šepnila Julija. »Morda tudi moja... Da, da, hranil jih je... to mi je rekel ko mi je nekoč grozil, da ima dokaz, kako sem sodelovala pri njegovem delu... Zdej vem, kaj pomeni prekletstvo umirajočega.«

Nekaj časa je še ostala pod vtiskom tega novega udarca, potem se je pa zbrala.

»Vendar je vse to uredil na lopovski način. Upal je, da bo našla njegovo truplo kakšna moja služabnica in da bo ta papir prišel policiji v roke. Ni pomislil, da bi ga utegnila jaz sama prva odviti... Zdej je papir v mojih rokah in nihče ga ne bo videl. Sežgala ga bom. In mojih pisem tudi nihče ne bo bral!«

V trenutku je sežgala nad svečo usodno samomorilčevo oporo.

Toda pisma mora imeti grof pri sebi...

»Kako naj mu jih vzamem?... Ne upam se tega storiti...«

Golimino truplo se ji je zdelo v poltemi kakor nedotakljiva pošast.

V dvorani je vladala grobna tišina. Julijo je mrzlo spreletavalo in vsa je drgetala.

»Moram!« se je naposled odločila. »Sveča bo kmalu dogorela... Marica utegne priti. Ne maram, da bi me tu dobila...«

Z drhtečo roko je prišla svečo in stopila k oknu. Vsak korak je odmeval v njeni duši kakor udarec na mrtvaško krsto. Zdelo se ji je, da sliši glas Golimina, ki je klical.

Ko je prišla do okna, je zaprla oči in toliko, da ji še ta sveča ni padla po tleh.

Obešenčeve noge so se skoraj dotikale tal, ker se je vrvica, ki je na njej visel, raztegnila pod težo telesa. Glava mu je omahovala na prsa in obraz se mu je izgubljal v kožuhojem ovratniku.

»Ne, ne morem,« je zastokala Julija in se ni upala pogledati kvišku. Kako naj iztegne roko proti mrtvecu, kako naj preiskuje mrtva prsa človeku, ki jo je nekoč tako ljubil?

Toda bilo ji je usojeno, da dopolni svoje maščevalno delo. Njene pobešene oči so opazile, kako moli iz zunanjega žepa suknje nekakšna listnica.

Vedela je, zakaj jo je Golimin pustil tu. Hotel je, da bi jo takoj našli. Ni mislil, da bi s tem samo napravil uslugo svoji nekdanji ljubici.

Ko se je Julija tega spomnila, se je njen strah takoj razblinil v nič. Spet je postavila svečo na nekdanje mesto, stopila k mrliču, odprla listnico in pogledala vanjo.

Najprej je našla v njej trideset bankovcev po tisoč frankov.

Samo pogledala je te papirje. Drugače jih ni sovražila, toda zdaj se ni zmenila zanje. Potem je odprla še druge predale listnice. Takoj je našla to, kar je iskala: pisma, povezana s svilenim trakom.

Gospa Orcivalova je vzela pisma, pustila bankovce, kjer so bili, vtaknila listnico nazaj v žep, pobrala svečnik na tleh in odšla, ne da bi se bila obrnila.

Ko je stopila v salon, ki je bil ves razsvetljen, se ji je vrnila vsa prirojena hladnokrvnost. Potem je stopila v svojo oblačnico in jo od znotraj zaklenila, da je ne bi Marica presenetila, ko bo pregledovala svoj plen.

* **Naplavljen truplo.** Mura je v bližini tvornice lepenke v Ceršaku pri St. Ilju naplavila žensko truplo. Ugotovilo se je, da je utopljenka Josipina Hohengasserjeva iz Gradca, ki se je z nekim svojim sorodnikom peljala s čolnom iz Gradca. Čoln pa se je v Muri prevrnil in je pri tem Hohengasserjeva utonila. Njeno truplo so prepeljali v Gradec.

* **V rovu ga je ubilo.** Te dni se je pripetila v kisovškem obratu huda nesreča. 28letni rudar Ferdinand Ocepek iz Čolnišča je bil zaposlen v rovu, pa je nesrečno naključje hotelo, da mu je padel na glavo kos lesa in mu prebil lobanjo. Njegova tovariša sta mu takoj priskočila na pomoč. Ko sta opazila, da je poškodba nevarna, sta ga naložila na hunt in ga odpeljala iz rova, da ga čimprej spravita k zdravniku. Med prevozom iz rova pa je Ocepek izdihnil. Pokojnik je bil na glasu kot priden in pošten fant.

* **Smrtna nesreča zaradi padca s strehe.** Nedavno se je sredi Domžal pripetila huda nesreča. 55 letni Jože Gašperin, kleparski mojster iz Domžal je nedavno prevzel popravila na strehi sokolskega doma. Te dni je bil na strehi, a je nenadno izgubil ravnotežje in omahnil v globočino. Padel je kakšnih 20 metrov globoko in na kamenitem stopnišču pred vhodom v dom obležal z razbito glavo mrtev. Vest o žalostni smrti spoštovanega moža, ki zapušča ženo in štiri otroke, je povsod napravila najgloblji vtisk. Jožetu Gašperinu, poštenjaku in zvestemu somišljeniku, ohranimo lep spomin, hudo prizadeti sodbinji pa naše iskreno sožalje!

* **Dve smrtni žrtvi alkohola.** Na Forminu je imel lončarsko obrt Sivka Mihael. V zadnjem času se mu je omračil um ter se je vdal pijančevanju. Nedavno je izpil liter žganja, kar pa je bilo preveč in je na posledicami zastrupljenja umrl. Drug primer se je dogodil v Podgorcih. Tu je živela ločena od svojega moža 54letna Horvatova Marija, ki je bila strastna prijateljica alkohola. Tako se je nedavno zvečer nekje zopet napila in se vračala pijana domov. Nedaleč od doma pa je obležala in naslednje jutro so jo našli mrtvo. Orožniki od Sv. Marjete so ugotovili, da se je v pijanosti zadušila. Pred leti se je njen najstarejši sin obesil, maja letos pa je skočila v Pesnico njena hčerka in utonila.

* **Sprejem mladeničev v strojno mornariško šolo** v starosti od 15 in pol do 18 in pol leta, v strokovno mornariško šolo v starosti od 16 do 18 let in v bolničarsko podoficirsko šolo v Nišu v starosti 17 do 21 let. Rok

za prijavo je do 31. avgusta. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek za 10 din.

* **Rekruti, rezervisti in njih starši, pozor!** Z nestrokovnjaško izvršeno prošnjo sta izgubljena čas in denar. Zato ne nasedajte vsakomur s tako važno zadevo. Obrnite se le na koncesionirano in strokovno preizkušeno pisarno kapetana Franca Pera (Ljubljana, Maistrova ulica 14) ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vložijo prošnjo in uredi zadevo. Ne zamujajte časa in hitite z zadevo! Za odgovor priložite znamko za 6 dinariev

* **V zadnjem trenutku je rešil 9letno deklico.** Pri brodu v Melju poleg Maribora so se te dni popoldne odigrali razburljivi prizori. Dve deklici, ena 9, druga pa 7 let stara, hčerki tkaninske delavke Radosnovičeve, sta izrabili odsotnost matere, ki je morala v tvornico na delo, in sta se šli igrati k Dravi. Stopili sta v brodarjev čoln, ki je priklenjen nad brodom na levem bregu Drave. 9letna Nadica se je pri igri preveč nagnila čez rob čolna in je omahnila v vodo. K sreči se ji je krilo nekoliko napihnilo, poleg tega pa je motovila okrog sebe z rokami tako, da se je nekaj časa obdržala na vrhu. Deroči tok jo je zagrabil in začel naglo odnašati od brega. Ljudje, ki so z nabrežja opazovali dogodek, so začeli kričati, ni pa bilo nobenega, ki bi bil skočil za otrokom v vodo. Šele niže pri Hutterjevi tvornici je neki Vavpotič v čolnu stoji loviti v Dravi ribe na trnek. Slišal je vpitje in opazil, kako voda odnaša otroka. Hitro je zaveslal v reko. V zadnjem trenutku se mu je posrečilo, da je potapljačo se deklico zagrabil in potegnil v čoln.

* **Na Škofljici je udarila strela v hišo.** Med nedavno nevihto je udarila strela v hišo poleg Martinčičeve žage v bližini postaje. Gasiti so prihiteli delavci z žage in domači gasilci z motorno brizgalno, pozneje pa tudi ljubljanski prostovoljni gasilci, gasilci z Grosupljega. Združenim gasilcem se je posrečilo požar omejiti.

* **Celjski skavti so rešili voznika in konja iz Savinje.** Celjski skavti taborijo letos v Seščah v Savinjski dolini in so imeli nedavno priložnost, pokazati svojo pripravljenost. Pred nekaj dnevi se je hlapec nekega posestnika iz Sešč pripeljal z vozom, v katerega je bil vprežen konj, in hotel Savinjo

na nevarnem mestu pregaziti. Nameraval je v Vrbje na žago in si je hotel prikrajšati daljšo pot preko Griž. Sredi vode pa je začelo oba konja in voz zanašati. V trenutku sta potonila hrbta konj, ki ju je teža voza še bolj silila k dnu, prestrašeni hlapec pa se je oklenil ročice na vozu in začel vpiti na pomoč. Skavti na bregu so se brez oklevanja zagnali v deroče valove in plavali za vozom. Konja, ki sta bila posebno prestrašena zaradi velikih skal v vodi, so zaman potiskali k obrežju. Komaj 13leten skavt se je hitro potopil in odstavil vrvi, ki so konja ovirale, odnosno držale k vozu, drugi pa so ju medtem že prijeli za uzde in ju vlekli plavaje k bregu. Voz se je ustavil in le malo je gledal nad površino. Obenem so spravili skavti na breg tudi hlapca, ki ni znal plavati. Ako bi nesla voda konja in voz le še nekaj metrov dalje, bi bilo reševanje mnogo težavnejše, če ne prepozno, zaradi globine. Voz so potegnili nato z verigami na suho. Prestrašeni hlapec se je zahvalil za rešitev in se odpeljal dalje.

* **Strela zažgala kozolec.** Med nevihto je te dni treščilo v kozolec posestnika Janeza Končana v Žazarju pri Horjulu, ki je bil v trenutku v plamenih. Zgorela je vsa mrva. Gasilec iz Horjula in bližnjih krajev se je posrečilo obvarovati ostalo domačijo.

* **Smrtna nesreča v kisovškem rudniku.** Nedavno se je zgodila huda nesreča v kisovškem rovu. Po dvigalu se je spuščal delavec Ocepek iz Čolnišča nad Zagorjem, star 27 let. Po nesrečnem naključju mu je padel na glavo kos lesa tako močno, da mu je prebil lobanjo in je bil takoj mrtev. Blag mu spomin!

* **Hlapčeva smrt pod vozom.** V Ribnici na Pohorju se je v tako zvanem Robnikovem jarku pripetila usodopolna nesreča. 59letni hlapec Alojzij Kotnik je spravljal za svojega gospodarja Ivana Vitužnika iz Ribnice na Pohorju hlode v dolino. Ko je vozil težko naložen voz po ozki poti, se je voz prevrnil in padel v jarek. Nesrečno naključje je hotelo, da je tudi Kotnika potegnilo v prepad in da je voz pokopal pod seboj nesrečnega hlapca, ki je bil pri priči mrtev. Pri nesreči je bil ubit tudi konj. Pokojnemu blag spomin!

* **Smrtna nesreča.** V Dubravi pri Zagrebu se je pripetila huda prometna nesreča. 60letni kmet Tomo Jakpec je peljal s svojim sosedom domov voz sena. Voz se je pa prevrnil in pokopal oba pod seboj. Jakopcu je zdrobilo prsni koš in je že med prevozom v bolnišnico umrl.

Takoj si je napravila načrt, kaj bo storila. Čez nekaj časa bo poklicala sobarico in jo pod kakšnimkoli izgovorom poslala v knjižnico. Potem se bo dekle vrnilo in ji sporočilo, da se je tam grof obesil... Da ne bodo delali pri njej preiskave, mora urediti vse tako, da ona ne bo prva, ki je videla truplo, in da nihče ne bo mogel sumiti, da je ona pregledala mrtvečevo listnico.

Julija je hotela najprej sežgati pisma, da tako uniči dokaze svojih nekdanih zvez z Goliminom.

Ko je že zagrabila snop pisem, da bi jih vrgla v kamin, se je premislila. Zdelo se ji je, da je zavitek debelejši, kakor bi bil smel biti, če bi bila v njem samo njena pisma.

Razvezala je zavitek in odkrila, da je grof razdelil pisma v štiri kupčke.

Julija je takoj spoznala svoj kupček in presenetil jo je listek, ki ga je na vrhu našla. Na njem je bilo napisano:

»Gospodična Julija Orcival, Boulevard Malesherles 199«.

Se bolj jo je presenetilo, ko je tudi na drugih kupčkih odkrila podobne listke z naslovi.

»Le zakaj je to storil?« se je vprašala. »Dobro je vedel, da bo državni pravdnik zapletel mene v preiskavo in da bo uničil ali vrnil naslovljenkam ostala pisma. Saj sem jaz ženska, ki jo lahko dobi vsakdo, kdor ima denar, moje tekmovalke pri grofu pa so bile najbrž same poročene in ugledne ženske. Toda čigava so ta pisma?«

Gospodična Orcivalova je prebrala naslov na prvem kupčku.

»Ne poznam je,« je zamrmrala... Najbrž je kakšna navadna meščanka. Če bi bila kak-

šna znana ženska iz polsveta, bi bila že slišala zanjo. Poglejmo dalje!

Ko je prebrala naslednji naslov, je vzkliknila:

»Ona! To so njena pisma! Vedela sem, da je bil njen ljubček, čeprav mi je tajil. Da, da, morda ji bom vrnila pisma, toda najprej bo pristala na moje pogoje... Ne bom zahtevala denarja od nje, toda...«

V tem trenutku je zaslislala trkanje na vratih. Preden jih je odprla, je skrila pisma.

Na tretjem kupčku še ni prebrala naslova.

»Ali si ti, Marica? Kaj pa hočeš?«

»Gospa mi je naročila, naj bom v svoji sobi. Ob peči sem malo zaspala. Ko sem se zbudila, sem videla, da je polnoč že minila. Mislila sem, da je gospod Darcy najbrž že odšel...«

»O, debela ura je že, kar ga ni več tu. Toda nisem te potrebovala. Prinesi mi dnevnik 'Figaro', ki je v knjižnici na mizi...«

Sobarica je šla. Julija, ki je ostala sama, je odprla predal v mizi in spravila pisma vanj.

Kmalu nato je prihitela Marica vsa blede nazaj.

»Gospa... gospa... Kaj sem videla...! Gospod grof...«

»Kaj je? Kaj se je zgodilo? Ali se je morda skrnil v hiši?«

»Mrtev je, gospa! Obesil se je!«

»Obesil?«

»Da, gospa! Ob oknu v knjižnici. Čudim se, da nisem od strahu zblaznela...«

»To je strašno!« je vzkliknila Julija. »Sporoči to hišniku! Pokliči kočijaža! Reci jima, naj pokličeta zdravnika in o vsem obvestita

policijo... Toda najprej naj pokličeta zdravnika... morda je še čas, da nesrečnika rešimo...«

II.

Ko je Gaston Darcy odšel iz Julijine palače, je hitel po cesti kakor človek, ki je ušel zaporu, pa se še zmerom boji, da ga ne bi spravili vanj. Zdjaj se je čutil prerajene in je blagoslavljal naključje, ki je privedel Golimina v Julijino stanovanje.

»Ti tujci utegnejo biti časih dobrodošli. Brez tistega grofovega prizora z Julijo najbrž ne bi bil imel toliko poguma, da pretrgam zveze z Orcivalom. To razmerje je trajalo leto dni in me je stalo sto tisoč frankov... Sreča, da sem se je otesel. Stric me bo jutri od navdušenja objel, ko mu bom povedal, da je vsega konec.«

Gaston pa se ni ločil od Julije zaradi tega, ker ga je stala sto tisoč frankov in ne zaradi tega, ker je hotel poslušati strica in postati sodnik. Ločil se je samo zaradi tega, ker se je zaljubil v drugo žensko. In prebrisana Julija je to zaslutila.

Njegovo srce je bilo zdaj tako polno, da ni mogel zadržati v sebi radosti zaradi svoje nove svobode in ni mogel iti spat. Njegov stric je takrat redno zahajal v neki salon na koncu predmestja svetega Honorata. Toda to se mu je zdelo predač in odpeljal se je v svoj klub.

Ko je stopil v veliko rdečo dvorano, je odkril tam nekaj gospodov, ki so stali okoli kamina in se pogovarjali. Sem je vsak izmed njih prinašal svoje novice.

(Dalje prihodnjič)

* **Smrt vzornega dekleta v vodi.** V Krški vasi stoji Dornikov mlin, kamor je prišla nedavno k svoji sestri Mariji, poročeni Dornikovi 22letna Angela Butarova, ki je zadnje čase živela v Beogradu. Te dni se je Angela s svojo nečakinjo kopala. Domači otroci so gledali, kako sta obe plavali po peneci se vodi. Kmalu pa so opazili, da je Angela izginila v vodi. Na klice otrok so takoj prihiteli ljudje in s čolnom odveslali na kraj nesreče. Ker je bila voda precej kalna, se jim je šele čez eno uro posrečilo najti dekle na istem mestu, kjer je nazadnje zakrčila z rokami. Minilo nedeljo je imela pokojna Angela namen, skleniti zakon z zaročencem iz Beograda, a ji kruta usoda tega ni dovolila. Angela je bilo vzorno dekle, prijetnega značala in naravnost lepota. Iskreno sočustvujemo s svojci, ki obkokujejo njeno smrt. Naj ji bo lahka zemljica!

* **Smrtna nesreča s kolesom.** Iz Desince se je peljal s kolesom v domači vinograd 28letni posestnikov sin Leopold Drdič. Na povratku domov je fant zaradi teme prižgal luč in se tako peljal proti domu po strmem klancu. Istočasno je vlekkel po hribu navzgor prazen voz par volov, last posestnika Venečiča iz Bedner, ki pa ni imel pri vozu luči. Drdič, ki je vozil po ozkem klancu precej hitro, se je naenkrat znašel pred vozom in se z vso silo zaletel naravnost v oje. Suneč, ki ga je dobil kolesar v spodni del života, je bil silen in je fant pri priči omedlel. Prvo pomoč je ponesrečencu nudil zdravnik dr. Šobar, ki je dal smrtno ranjenega Drdiča prepeljati v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo. Drdič je imel raztrgano vse drobovje in je kmalu umrl.

* **Smrtna nesreča.** Priletna ženica Marija Ruparjeva, roj. Črnejeva iz Česnjic, občina Skočjan, se je preživljala po večini s prosjačenjem. Pot jo je zanesla tudi v Zavratac, kjer je pri neki hiši prosila za vodo. Ko se je napila vode, je nadaljevala pot skozi vas in neznano kako padla v neko greznico in se v njej zadušila.

* **Trgovca z jajci osleparil bolnišnico.** Mariborska policija je aretirala 28letnega posestnika in trgovca z jajci Franca Koglerja iz Biša, ker je na izredno zvit način peharil mariborsko bolnišnico. Kogler je dobavljal bolnišnici jajca. Pri teh dobavah pa je vršil sleparstva, ki so jim prišli zdaj na sled. Kadar je pripeljal jajca, jih je oddal v kuhinji, kjer mu je sestra napisala posebno potrdilo, na katerem je navedla, koliko jajc je prejela. Kogler je šel s tem potrdilom k

blagajni, kjer so mu za jajca izplačali ustrezen znesek. Nekaj časa je Kogler pošteno trgoval in je bilo vodstvo bolnišnice z njim zelo zadovoljno, posebno ker je prodajal jajca zelo poceni. Tako jih je meseca junija prodajal bolnišnici po 68 par, zdaj pa po 70 par, dasi so na trgu vedno po dinarju. Kogler pa si je znal pomagati na drug način. Kadar je oddal v kuhinji bolnišnice jajca in dobil potrdilo, je pripisal spredaj pred številko, katero je napisala sestra, še eno enojko. Tako je nekoč napravil iz 504 jajc kar 1504, drugič pa iz 227 jajc 1227. V bolnišnici so mu gladko izplačali ponarejena potrdila in je samo v teh dveh primerih opeharil vodstvo bolnišnice za 1380 din. Kogler je na policiji vse tajil, dokazali pa so mu dejanje s pobotnicami, ki jih je prejel od bolnišnice.

* **Strašen samomor odpuščene dnevničarke.** Nedavno je bila množica Zagrebčanov priča obupnega dejanja. 23letna dnevničarka Olga Grezerjeva je v samomorilnem namenu skočila s četrtega nadstropja palače osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Olga Grezerjeva je bila nameščenica kot začasna dnevničarka v uradu, 30. junija pa je bila odpuščena. Šef ji je sicer dal upanje, da bo v doglednem času dobila službo nazaj, vendar je Grezerjeva imela iz dneva v dan manj vere, dokler ni obupala.

* **Žrtve meje.** Nedavno so na meji pri Čeršaku skušali trije neznanzi prekorati mejo brez dovoljenja. Ker se na klice obmejnih stražarjev niso ustavili, so ti uporabili orožje. Pri tem je bil eden izmed neznancev ubit, eden je pobegnil, enega pa so prijeli in odvedli v Maribor. Gre za mlajše moške, ki so na prigovarjanje nekega agenta hoteli v tujino s trebuchom za kruhom.

* **Turščico in krompir je pokosil.** Te dni se je zgodila v Podgorici vse obsodbe vredna podlost, katere žrtev je postal tamkajšnji posestnik Kovač. Ta ima lepo urejeno posestvo. Pred dvema letoma se je priženil tja, kjer pridno gospodaril. Ko je zjutraj nedavno vstal in je šel na polje, je videl, da sta b'it dve njegovi najlepši njivi pokošeni. Na eni je rasla turščica, na drugi pa krompir. Škoda je precejšnja. Kdo je to storil, bo težavno dognati. Zadevo preiskujejo orožniki.

* **Tri tisočake so mu odnesli.** Peternej Jože, posestnik iz Javorij, je bil v hiši posestnice Terezije Gantarjeve skupaj z dvema moškima. Trojica se je zadržala v hiši preko polnoči, potem pa je Peternej kar v hiši na stolu zaspal. Zjutraj je našel svojo listnico

pod drugim stolom in mož ni vedel, kako je prišla tjakaj. Silno pa se je prestrašil, ko je spoznal bridko resnico, da mu je moral eden izmed obeh moških, ki sta bila prejšnji večer z njim, odnesti tri tisočake. V listnici je imel 4900, naslednjega pa le še 1900 din. Zagonetno tatvino denarja so vzeli v roke orožniki, ki bodo skušali pojasniti vse podrobnosti.

* **Sin s sekiro ubil očeta in mačeho.** V Brezjakovcu blizu Varaždina je šel pred dvema tednoma od hiše 24letni Tomo Duboviček s svojo ženo. Njegov oče se je bil namreč drugič oženil in Tomo se ni razumel z mačeho. Ko je sin odhajal z doma, mu oče ni hotel dati obljubljenih pet orlov zemlje. Te dni pa je prišel sin pred očetovo hišo in poklical očeta iz nje. Na dvorišču ga je vprašal, ali mu bo dal obljubljeno zemljo. Oče mu je odgovoril, da je ne bo nikoli dobil. Zato sta se prepirali. Naenkrat je sin pograbil sekiro in pobil očeta na tla. Potem ga je še večkrat udaril, nato pa je odšel v hišo, kjer je ubil še mačeho. Naposled je šel v stajo, kjer je mirno spal do jutra. Zjutraj se je pa sam prijavil orožnikom.

* **Sam se je javil policiji.** V Zabukovci pri Grižah je 31letni Franc V. napadel v gozdu 18letno posestnikovo hčer in ji s krivcem prerezal vrat, ker se je branila pred njegovo nasilnostjo. Napadalec je po sirovem napadu zbežal v gozd. Šel je potem v Celje in se sam javil na policiji. Sam je povedal vse, kako je bilo in da mu je zdaj žal tega svojega nesramnega dejanja. Izgovarjal se je, da je to storil v pijanem stanju. Policija ga je izročila sodišču.

* **Ponarejeni petstotaki na Pobrežju.** Še vedno je v preiskovalnem zaporu v Mariboru okoli 50 osumljencev, ki so vsi zapleteni v znano zadevo ponarejanja 500dinarskih bankovcev. Medtem pa so se spet pojavili v prometu novi 500dinarski ponarejenci, kar je zbudilo sum, da so na svobodi še drugi sokrivci. Tezenskim orožnikom pa se je posrečilo zadevo hitro pojasniti. Nedavno je prišel na orožniško postajo gostilničar Jožef Vrecl s Pobrežja ter prijavil, da je zamenjal nekemu v delavsko obleko oblečnemu moškemu 500dinarski bankovec, ki ga je pozneje spoznal za krivega. Orožniki so takoj šli na zasledovanje in so v Novi ulici prijeli vinjenega moža, v katerem je Vrecl prepoznal osumljenca. Mož se piše Tomaž Senekovič in je delavec s Pobrežja. Izjavil je, da mu je dal ponarejen bankovec 15letni Alojz Maicen iz Gubčeve ulice na Pobrežju.

**EMILIO
SALGARI**

IZGNANCI

Hitro so drsele sani skozi Angarsko dolino med strmimi griči, zaraslimi z gostimi brezovimi, smrekovimi in macesnovimi gozdovi. Gozdovi so se razprostirali visoko do vrhov Sajanskega gorovja. Čez tri ure so prispeli na visoko planoto, ki je bila obdana od zelo visokih ostrih skal.

Tu sta opazila jetnika več skupin obsojencev z bledimi, shušanimi in spačenimi obrazi. Oblečeni pa so bili v umazane, strgane cunje. Zaposljeni so bili v bližini velikega, iz debel in zidu zgrajenega poslopja, ki je imelo dva visoka, močno kadeča se dimnika.

Nesrečnike je stražilo več mračno prežečih paznikov, ki so imeli biče v rokah in pištole za pasovi ter so kleli in grozili brez prestanka.

»Tam je naše peklo!« je dejal polkovnik in pokazal na zgradbo z dimnikoma.

»Ali bova to peklo lahko prenašala?« je vprašal študent in tiho vzdihnil:

»Bova morala, kajti sicer naju bodo pazniki bili s knutami!«

Sani so pred temnim poslopjem obstale. Prisilni delavci so po razsežnem dvorišču hodili pod bremenom težkih, z rdečo ali sivo prstjo napolnjenih košar, katere so pazniki natačno preiskovali.

»Zlato je v tej prsti,« je pojasnil polkovnik.

»Ali ga je mnogo?«

»Pravijo, da ga je precej.«

»Ali bova morala tudi midva opravljati to delo?«

»Če naju ne pošljejo v rudnik, kjer bi delala s krampoma in svedroma ter razstreljevala skale, bova morala tudi midva prenašati te košare.«

Zdaj se je zadržal policist: »Stopite s sani! Štirje jetniki so izvršili povelje. Povedani so bili z verigami v velik prostor, ki je bil ob stenah obdan s policami knjig.

»Novi kaznjenci, ekszellenca!«

Poleg peči sedeči policijski nadzornik je počasi odložil časopis, v katerega je bil poglavljen, in pregledal papirje, ki so mu jih izročili uradniki.

»Ze spet nihilisti? Vrag jih vzemi! Celovisok oficir je med njimi. Neverjetno! Celotako odlični ljudje spadajo v to prekleto družbo? No, Sibirija ima dovolj prostora za vse.«

Odločen pogled polkovnika je zadržal študenta, da ni znova vzrojl.

»Slecite ju!« je zapovedal inspektor naglo. Policist je slekel oba jetnika, tako da sta do pasu naga stala pred njim.

»Vi, Sergej Vasiljev, imate številko 844, študentek pa 845!«

In uradnik je zapisal ti dve številki v svojo debelo knjigo.

»Bargov, izroči te ljudi Sitinevu. Ta najbolje ve, kako je treba postopati z nihilisti. Razumeš?«

»Kakor ukažete, ekszellenca.«

»Imejte odprte oči! Naprejš!«

»Dovolite besedo,« je dejal Sergej.

»Jetniki nimajo pravice do vprašanja,« se je branil odgovoriti inspektor.

»Gospod, jaz sem polkovnik...«

»Številka 844 in nič drugega niste!«

Sergej je stisnil zobe in se z nadčloveško silo premagoval. Vendar ni mogel udušiti v sebi kletvice, ki mu je kar sama planila iz ust.

»Mirno, sicer vam bom dal okusiti knuto! Ta zelo tekne takšnim ljudem, kakršni ste vi!«

»Gorje vam, če bo polkovnik Vasiljev nekega dne prost!«

»Vi mislite že zdaj na beg?« se je posmehljivo zarežal inspektor. »Svetujem vam, da ne mislite na to! Zdaj pa proč!«

Policist je vrgel jetnikoma kaftana in ju za verigo potegnil ven.

»Lopov!« je zamrmral študent. »Se besedo naj bi bil rekel, pa bi ga bil zadavil.«

»Mir!« je posvaril policist.

»Torej tudi ti hočeš biti velik gospod? To je že presmešno!«

»Tu vlada knuta, mladi mož. Pazite se, knuta močno udari!«

»Požvižgam se na vašo knuto.«

»Nikar takih besed, Ivan,« je rekel polkovnik. »Saj vam ne morejo nič koristiti.«

»Kje je rudnik?« je vprašal policista.

»Tam doli!« je odgovoril ta pokazavši na skupino koč in stolp majhne cerkve.

»Ali je globok?«

»To boste kmalu videli,« je odgovoril policist in se pomenljivo nasmehnil.

ju, ki je sin znanega ponarejalca Franca Majcna, katerega imajo zdaj v preiskovalnem zaporu v Mariboru. Orožniki so nato zaslišali mladega Alojza Majcna, ki je kmalu povedal, da je bil že prej enkrat skrivaj izmaknil očetu pet ponarejencev ter jih spravil v žep. Zdaj je mislil, da se je razburjenje že poglobilo, pa je šel po bankovec v skrivališče ter ga izročil Senekoviču, da ga zamenja. Štiri ponarejence pa je izgubil, kakor je izjavil. Senekovič mu je dal za ponarejeni petstotak 100 din. Orožniki so poleg Senekoviča aretirali še mladega Alojza Majcna ter oba izročili v zapore mariborskega sodišča.

* **Skrivnostni umor pojasnjen.** Zadnje dni maja je razburjal kanalski okraj v Julijski krajini grozen dogodek. V neki samotni bajti v bližini Zavrha so našli zadavljeno 78-letno Lucijo Suligojevo. Nesrečna starka je v mladih letih služila v Egiptu, največ v Kairu. Ko se je postarala, se je vrnila v domače kraje, si postavila skromno kočico in v njej samotarila. Zivela je siromašno, vendar so jo mnogi smatrali za petično, ker je toliko let delala v tujini. Ko so jo 29. maja našli zadavljeno, je bilo splošno prepričanje, da gre za roparski umor. V tem pravcu se je začela preiskava. Orožniki, katerim se je pridružila tudi goriška policija, so prijeli in zaslišali več oseb, vendar zločinca dolgo niso mogli izslediti. Razpredli so poizvedovanja tudi na sosedne okoliše. Tako so na Vojskem nad Idrijo iztaknili delavca Josipa Liuto Dognali so, da je možak pri iskanju dela prišel tudi v hišico Lucije Suligojeve in tam jedel. Po daljšem zasliševanju je le povedal, da je ubogo Lucijo ubil in oropal.

* **Soseda je napadel z nožem, nato se pa obesil.** V Selnici ob Muri sta se sprla posestnika Ferk Leopold in Aloiz Špelc zaradi poti. Čez Ferkovo posestvo drži pot do gozda, ki je sredi posestva. Špelc je vozil iz svojega gozda drva in steljo. Tako so delali tudi njegovi predniki. To posestvo je bil Ferk kupil šele pred nekaj leti. Ko je posestvo postalo njegova last, je hotel Špelcu onemogočiti rabo poti. Špelc mu je pa dokazal, da so njegovi predniki že nad 50 let uporabljali to pot in da ima zato tudi on pravico do uporabe poti, čeprav ta pravica nikjer ni vknjižena. Ferk je spoznal, da Špelcu rabe poti ne more zabraniti, zato ga je silno zasovražil. Nedavno zvečer sta se

Špelcova vračala proti domu. Z njima je bil tudi delavec Ivan Mihelak. Nedaleč od svojega doma se jim je pridružil tudi Ferk. Med njim in Špelcema je kaj kmalu spet prišlo do prepira, v katerem je Ferk dejansko napadel Špelcovo. Ta se mu je spretno ubranila, kar je Ferka tako razkačilo, da je potegnil nož in z njim Špelcovo hudo ranil na vratu. Špelcova je napravila še nekaj korakov, nato pa se je zgrudila. Prenesli so jo takoj v bližnjo hišo in poklicali šentiljskega zdravnika dr. Sevska. Ta ji je rano obvezal in izjavil, da bi bila žena izkrvavela, če ne bi bilo takojšnje zdravniške pomoči. Ferk se je takoj po napadu umaknil. Najbrž je menil, da bo Špelcova zaradi hude rane umrla, zakaj ves obupan je šel na svoj dom in se tam obesil.

Iz Prekmurja

Za gradbene delavce v Murski Soboti tudi velja kolektivna pogodba. Kolektivna pogodba, ki je bila sklenjena za gradbene delavce dravske banovine junija, velja tudi za murskosoboške podjetnike. Ker se murskosoboški podjetniki upirajo pogodbi, je nastalo med delavstvom veliko ogorčenje. Delavstvo odločno zahteva, kar mu po zakonu pripada.

Dan novih maš bo v nedeljo 28. t. m. v Beltincih. Ta dan bodo namreč imeli v župni cerkvi kar trije salezijanci svojo prvo mašo. So to domačini iz sosedne vasi Lipovcev gg. Geld Karel, Jakob Avguštin in Sraka Vinko.

Poroka. V evangeličanski cerkvi v Murski Soboti sta se poročila gđ. Gizela Krančičeva, zasebna uradnica v Murski Soboti, in g. Aladar Darvaš, evangeličanski kaplan v Murski Soboti. Mnogo sreče!

Sedmošolka rešila življenje svoji tovarišici. Pri kopanju na Muri blizu Tropovcev je zašla osmošolka Gabi Malačičeva v deroče valove, ki jih ni mogla več obvladovati. V tistem trenutku pa je priplavala zanj sedmošolka Mancica Antauerjeva, hčerka šolskega nadzornika iz Tišine. Opazila je, kako so valovi začeli požirati omagajočo dijakinjo. Zgrabila jo je za lase ter začela plavati proti bregu. V tem trenutku pa se je je Malačičeva krčevito oklenila, tako da je nastala nevarnost za obe plavalke. V obupnem boju se je reševalki posrečilo premagati tovari-

šico in jo naposled previdno rešiti. Ta pogumni čin deklice zasluži vse priznanje.

Mlačev. V okolici Murske Sobotice se je že prejšnji teden začela mlačev. Kmetje so razočarani. Letošnje vreme je bilo za žito neugodno, zato daje križ rži (22 snopov) le 15 do 20 kg. Druga leta je rž dajala nad 35 kg. Če upoštevamo, da so ostali letos sezonski delavci po večini doma, je toliko kakor gotovo, da bo Prekmurje trpelo letos pomanjkanje.

Streha je udarila v križ sredi pokopališča. V Strehovcih in tam okoli je pred dnevi razsajala huda nevihta, med katero je streha udarila v smreko, ki je stala nad velikim križem na strehovskem pokopališču. S smreke je streha švignila v križ in ga raztrgala.

Oče in mati sta umorila hčer. V Gaberju pri Murski Soboti je bil izvršen strašen zločin. Neko 15letno dekle iz številne kočarske družine je zanosilo. Dolgo časa je deklica skrivala svoje stanje, te dni pa sta oče in mati razkrila njeno skrivnost. Pri tem sta siroveža tako pobesnela, da sta sklenila lastnega otroka spraviti s poti. Pretepla sta jo tako živinsko, da je v nezvesti obležala. Ko je še kazala znake življenja, je pobesneta mati zgrabila sekuro in jo potolkla do smrti. Zločinski oče in mati sta bila aretirana in spravljeni v murskosoboške zapore.

MATI

Mati: »Jakec, ne smeš govoriti tako hitro, saj te ne nič razumem.«

Jakec: »Mamica, jaz ne govorim hitro, samo ti me tako počasi poslušaj.«

STRAH PRED VODO

Učitelj plavanja: »Kaj je vaš poklic?«

Začetnik: »Vinski trgovec.«

Učitelj: »Zakaj se torej tako bojite vode?«

IZPREMENJENA ČUSTVA

»Vidiš, kakšen si,« očita žena možu. Preden sem te vzela, si trdil, da bi me iz ljubezni kar pojedel, zdaj se pa jeziš, če najdeš moj las v juhi.«

VOJAŠKA

»Nikdar se ne bližajte konjem od zadaj, ne da bi jih ogovorili,« poučuje narednik rekrute, »da ne bodo konji obrcali vaših butic in si razbili kopita.«

PAMETEN KONJ

A: »Konj, ki ste mi ga prodali prejšnji teden, stalno poveša glavo.«

B: »To dela od žalosti, ker ga še niste plačali.«

Sli so mimo večjega števila opučenih rovov. Tu so delali prvi kopalci zlata, ki so našli v kamenju zlate žile. Nato so dospeli do skupine hiš, kjer so stanovali upravni uradniki, stražniki, pop in zdravnik. Tu je bila tudi bolnišnica.

Zadaj za tem malim naseljem so prispeli k velikemu rovu s starimi stenami. Rdečkast prah je prihajal iz te odprtine podobne vodnjaku. Orjaško, z ledenimi vrečami pokrito hidravlično kolo se zaradi mraza ni premikalo. Dvigalo se je iz jame kakor velika mučilna naprava.

Številni možje, noseči vreče z zlatonosnim kamenjem ali prstjo, so nepretrgano lezli iz globine po stopnicah, vsekanih v skalo. Njih pazniki so bili oboroženi z biči in revolverji.

»Tu je rudnik,« je vzkliknil policijski načelnik. »Stopite vanj!«

14. poglavje

SIBIRSKO PEKLO

Prišli so do roba velikega, okroglega šah-ta. Stopnice, ki jim navidezno ni bilo konca, so držale navzdol v drobovje zemlje. Dolga vrsta kadečih se svetilk ob stopnicah se je čudno svetlikala iz globine.

Za gostim oblakom prahu, ki je prihajal iz globine in onemogočal pogled v daljo, so se slišali skrivnostni glasovi. Zvenelo je kakor zamolkli udarci iz daljave, kakor bi udarjala jeklena kladiava. Vmes se je slišalo kakor brenčanje vrtečega se stroja, zdaj spet kakor zmešnjava hripavih glasov s kletvicami in kiki. Morda so bili kiki kakšnega nesrečnika, ki je po njem tolkel paznik z bičem.

Zdelo se je, kakor bi se tam doli v tistih temnih globinah za prašnimi oblaki posmihale množice jetnikov.

Polkovnik in Ivan sta kakor ukleta obstala na prvi stopnici. Čeprav sta bila pripravljena na vse, sta se jima srca vendarle krčili. Mrzel pot se jima je pokazal na čelih.

»Zdaj prideva v peklo!« je rekel Ivan in stopil nekaj korakov nazaj.

»Pojdite dol!« je vzkliknil policist.

»Samo trenutek!« je prosil Ivan. »Morava se prej nekoliko navaditi na jamo!«

»Naprej ali pa vaju bom s silo spravil dol! Če ne ubogaš, te bom kratko malo vrget v rov. Boš toliko prej dol!«

»Naj te poneso vrag, tvoj patron, v pravo peklo!« je godrnjal študent.

Po tej pobožni želji in po svarilu, ki ga je izrekel polkovnik, je začel Ivan po krvavordečih stopnicah, ki so bile le slabo razsvetljene, tavati v brezno.

Zdaj pa zdaj sta na stopnicah obstala, da sta pustila kaznjence, noseče tovore, v katerih sta bila zlato in cin, mimo na vrh. Rudnik je imel tudi obilo cina, pomešanega z arzenikom.

Čim globlje sta lezla, tem bolj sta razločevala šum: vrtnanje svedrov v skale, udarjanje cepinov, ki so drobili kamenje v temnih rovih, in škripanje vozov, ki so prevžali rudo iz najbolj oddaljenih jam k stopnicam. Slišala sta zamolklo grmenje razstreljevanja, odmevajoče od jame do jame, kričanje kaznjencev, žvenket njih verig, povečanja, grožnje in sikanje pazniških bičev.

Petsto metrov sta morala jetnika lezti po stopnicah navzdol, da sta prispela do dna

napol nezavestna od vsega tega ropota, na pol zadušena od prahu in strupenih plinov.

Dnevna luč ni prihajala v globino. Ob skromni razsvetljavi dimečih se, na stropu in stenah pritrtjenih svetilk sta videla zmešnjavo rovov. Zagledala sta za oblaki prahu poleg orjaških vrtnih strojev na pol gole ljudi, do kosti shušane moze, oblečene v cunje, z dolgimi bradami in razmršenimi lasmi. Nedaleč proč so stali njih pazniki s knutami v rokah. Bili so oboroženi vojaki.

Oba nova gosta sta prepadena od vseh teh groznih vtiskov znova obstala. Mislila sta, da sta sanjala hude sanje, dokler ju ni sirov glas poklical in ju prepričal, da je bilo vse to gorje resnično.

»Na delo!«

»Koga priganja k delu?« je z bliskajočimi se očmi vprašal Ivan, čigar ponos se je začel spet buditi.

»Vaju, seveda! Vzemita orodje in mi sledita, ali pa bosta plesala po udarcih mojega biča!«

Pri teh sirovih besedah sta oba jetnika od besa škripala z zobmi in krčila pesti.

Sergej se je zravnal v vsej svoji velikosti in grozeče rekel:

»Ne pozabi, da nisem ne tat, ne morilec! Tvoje knute se polkovnik Vasiljev ne boji! Razumeš?«

Jekleni pogled odločnega moža je napravil na stražnika vtisk. Možak je sicer še enkrat ponovil ukaz, vendar je bil njegov glas zdaj manj oblasten.

»Pojdite na delo! Tako terjajo naši predpisi.«

Ženski vestnik

Sol je za sto reči

Če vas boli vrat, grgrajte mlačno raztopino kuhinjske soli. Zadošča žlica soli na kozarec vode.

Sol ustavlja krvavitev, razkužuje in celi odrtine in majhne rane. Raztopite kuhinjsko sol v vodi in umivajte rane.

Madeže od čaja boste igraje očistili, če jih omočite z vodo, potresete s soljo in nato preperete.

Če hočete preproge obvarovati moljev, jih iztepite, potresite s soljo, razprostrite nanje časopisni papir in jih zvijte.

Madeže od čaja boste igraje očistili, če jih trete z drobno kuhinjsko soljo.

Če vam ugaša ogenj, vrzite vanj pest debele kuhinjske soli, pa bo spet vzplamtel.

Posoda in pribor imata večkrat neprijeten duh po ribah. Namočite krpo v kuhinjsko sol, odrgnite in o smradu ne bo več sledu.

Zlati okviri pri slikah in ogledalih bodo kakor novi, če jih očistite z zmesjo stepenega beljaka in malo drobne soli.

Če se vam v kleti pojavijo polži, potresite tla s kuhinjsko soljo, pa jih ne bo več.

Na poliranem hrastovem pohištvo pustite vsaka kapljica vode madež. Zmešajte prgišče drobne soli s čistim oljem. S tem namažite pohištvo, pustite tako eno uro ali dve, nato obrišite in ološčite les z mehko suho kupo.

Vzgoja otroka v dobi spolnega dozorevanja

Puberteta (spolno dozorevanje) nastopi zelo različno. Pri dekletih med dvanajstim in štirinajstim letom, včasih še prej, pri dečkih pa med štirinajstim in šestnajstim letom. Nastop pubertete je v najtesnejši zvezi s telesno razvitostjo otroka, vendar vplivajo včasih tudi drugi činitelji. Otroci pijancev dosti prej spolno dozore kakor otroci treznih.

Doba pubertete je najvažnejša in najnevarnejša v človeškem življenju. Je doba, ko se otrok prvič zave, da je človek. Je mejnik v življenju, ki otroka prenove telesno in duševno. Da je naloga staršev poseči v to dobo

s svojo dobro pomočjo, ni treba še posebej poudarjati.

Vendar pa nedostaja navadno otroku prav v tej dobi pomoči staršev. Še več, skoro vedno se zgodi, da otrok od staršev ni nikdar bolj zapuščen kakor v tem času, kar se dostikrat maščuje nad starši in nad otrokom.

Znakov otrokovega razvoja v tem času ni težavno opaziti. Predvsem duševnih. Otroku, prej vesel, postane nenadno zamišljen, skoro zmešan. Do ničesar mu ni, ne do dela, ne do družbe, ne do učenja. Znano je, da dosežejo otroci najslabše uspehe v četrtem in petem razredu srednje šole, torej v času, v katerega poseže doba njihovega spolnega razvoja. Učitelji se navadno ne zmenijo za vse to in ne najdejo razumevanja za mladega človeka. Doma pa navadno ni nič boljše, ali pa je še slabše. Otroku, ki ne najde pri starših tega, kar je iskal, se jim odtuji. Starši to začutijo, a nočejo poiskati vzroke te odtujitve. Če pa jih iščejo, jih iščejo napačno. Zlasti dostikrat v otrokovi pokvarjenosti, ki je ni. Otroka preganjajo, ker ne vedo, da se mora v času, ko se je otrok spremenil in prenovil, izpremeniti in prenoviti tudi vzgoja. Posledica tega je nešteto tihih in glasnih žalost. Tu je treba iskati vzroke otroških samomorov, ki jih iščejo vse drugje, samo ne tu, kjer je navadno njihov vzrok.

O spolni vzgoji pri nas govoriti je še greh. Starši še danes rajši puste, da spozna otrok bistvo človeka iz kvant, kakor bi mu ga sami pojasnili. Kako mora to na otroka v tej nevarni dobi vplivati, si ni težavno misliti.

Staršem, ki jim je na srcu usoda otroka, bi le nekaj rekli: Pazite na svoje sinove in hčere v tem nevarnem času! Pazite na njihovo vzgojo! Zavedajte se, da je treba vzgojo v dobi spolnega dozorevanja temeljito izpremeniti. Živite z otrokom, vživite se v njegovo gledanje sveta pomagajte iskati otroku pot v življenje, da si ne bo poiskal sam napačne poti!

Praktični nasveti

Odpadanje češpelj povročajo razni sadni škodljivci, lahko pa tudi rastlinske bolezni in nepravilno vreme. V juniju se pojavita kar dva škodljivca, ki napravita precejšnjo škodo na češpljah. Neke vrste osa izgrize mehke koščice, sad ovene in pade na tla. V tem primeru so plodovi ko preluknjani. Drugi škodljivec se imenuje bakrenorumeni rilčkar. Tudi ta zajedalec nastopa v juniju in grize peclje. Napadeno sadje se posuši in po-

pada na tla. Uničevati škodljivce moremo predvsem s pobiranjem plodov na tleh. Pobirati jih je treba kar sproti, sicer se ličinke zabubijo. Pobrano sadje moramo zažgati ali dobro popariti.

Zanimivosti

× Naš poslanik v Moskvi pri Kalininu. Predsednik vrhovnega sovjeta v Moskvi Kalinin je sprejel te dni jugoslovanskega poslanika dr. Milana Gavrilovića, ki mu je izročil svoje poverilnice.

× Berlin je svečano sprejel vojake, ki so zmagali v Franciji. Prva berlinska divizija se je po zmagi v Franciji vrnila te dni v domovino v Berlin. Vse hiše so bile okrašene z zelenjem, cvetjem in zastavami. Na ulicah, po katerih je korakala ta divizija, so bili postavljeni veliki odri. Trgovine so bile zaprte dve uri pred prihodom čet v Berlin, da bi se tako vse berlinsko prebivalstvo lahko udeležilo sprejema. Vlaki, avtobusi in tramvajši so bili že nekaj ur pred prihodom čet v Berlin polni ljudstva, ki je prihajalo v mesto. Ob igranju godb in zvonjenju zvonov je prikorakala prva berlinska divizija skozi brandenburška vrata v prestolnico Nemčije. Čete so pozdravili strankni voditelji, govoril pa je kot vodja Berlina propagandni minister Göbbels, ki je vojsko pozdravil tudi v imenu vodje, v imenu nemške vlade in v imenu berlinskega prebivalstva.

× Anglija obljublja obnovitev samostojne Abesinije. Reuter poroča, da angleška vlada priznava bivšo abesinsko vladno Haileja Selasija. Državni podtajnik angleškega zunanjega ministrstva Buttler je izjavil v parlamentu, da bo Abesinija po angleški zmagi dobila neodvisnost in bo obnovljeno abesinsko cesarstvo.

× Angleški kralj je bil v nevarnosti. Ameriški tisk poroča, da je bil v četrtek angleški kralj Jurij V. v veliki nevarnosti, ko je pregledoval angleška utrjevalna dela. Prav tedaj so nemški bombniki prileteli nad kraj, kjer se je mudil kralj, in vrgli več bomb.

× Aretacija praškega župana. Nemška oblast v Pragi so aretirala župana dr. Klapko in več drugih znanih osebnosti. Očitajo jim, da so vzdrževali nedovoljene zveze s tujino.

Oba jetnika sta vzela vsak svoj cepin in sledila stražniku v rov, kjer je že bilo zaposlenih nekaj težkih zločincev.

Strop je bil nizek, tako da Vasiljev ni mogel stati vzravnano. Toda ni protestiral, temveč je začel tolči po kamenju. Ivan je storil isto.

Paznik se je bil postavil v sredo rova. Bič je držal med nogami in na oba pozorno pazil.

»Ali naj bo najino življenje do smrti takšno?« je vprašal študent v nemškem jeziku, ker je menil, da ga v jami ne bo nihče razumel. »Tako ne bom zdržal pol leta!«

»Pa se boste vendarle morali na to navaditi!« je odvrnil Sergej, ki je z vso silo bil v skalnato steno.

»Saj bomo zgoreli v tej silni vročini! Gotovo smo zelo globoko v zemlji.«

»Petstosedemdeset metrov, kakor sem slišal.«

»Kako bova mogla opravljati to delo! Moje roke so že zdaj krvave, polkovnik. Če bi vam ne bil obljubil, da ne bom storil ničesar nepremišljenega, bi zdajle vrgel temu loč vsakemu pazniku cepin v glavo.«

»Potrpljenje, Ivan! Ura svobode bo že prišla.«

»Upajmo, da kmalu,« je rekel neki tuji glas poleg njiju prav tako v nemškem jeziku.

Ivan in Sergej sta se prestrašena obrnila.

Širokoplečat mož z živahnimi črnimi očmi in dolgo, kuštravo brado, ki mu je zakrivala skoro ves obraz, je delal poleg njiju. Polagal je kamne, ki jih je bil oddrobil, v brenoto.

»Kdo ste?« je vprašal Sergej neprijazno. »Morda vohun?«

»Eden izmed obsojencev na prisilno delo kakor vi!« je odvrnil tujec z mirnim glasom, ne da bi bil prenehal delati. Kazalo je, da se je bal razburiti paznika.

»Ali ste slišali najin pogovor?«

»Neprostovoljno, polkovnik.«

»Odkod pa veste, kdo sem?«

»Tako vas je imenoval vaš tovariš. Sicer pa se vidi na vaši postavi, da ste vojak.«

»A kdo ste vi?«

»Nekoč finski inženjer Aleksej Storm, sedaj številka 841!« je odvrnil jetnik z globoko grenkostjo.

»Nihilist?«

»Uganili ste.«

»A kaj ste hoteli reči, ko ste izrekli upanje, da bo kmalu nastopila ura svobode?«

»Da bomo lahko enkrat ponoči ušli skozi zapuščen rov.«

»Ali se zanesete, da vas ne bom izdal?«

»Vi? Polkovnik! Vi se pač šalite?«

»Hvala vam za zaupanje, dragi tovariš! Polkovnik Sergej Vasiljev in študent Ivan Sandorff bosta znala za zaupanje ceniti.«

»En do dva meseca bomo morali še potrpeti!« je prvi pripomnil inženjer. »Nato pa bomo to peklo lahko zapustili skozi rov, ki sem ga jaz odkril.«

»Ali ve še kdo drugi za to reč?«

»Da, trije politični jetniki in en zločinec.«

»Ali vas ta zločinec ne bo izdal?«

»Ne, ta morda še bolj hrepeni po svobodi kakor jaz. Mož ima v Rusiji ženo in otroke, ki jih vroče ljubi in jih bridko pogreša. Nesrečnik je nekoč pijan od vodke ubil dva

človeka, ki sta ga bila razžalila... Sicer pa, kakšni številki imata?«

»Jaz imam številko 844 in moj tovariš 845.«

»To je dobro. Vajini številki sledita našim. Torej bomo bivali v eni celici. V naši celici je še za tri moze prostora.«

»Če hočemo pobegniti, se moramo prej odkrižati verig!«

»Tudi na to sem mislil. Priskrbel sem si nekaj ostrih pil in jih skril v neki globoki, samo meni znani skalnati razpoki. Kadar pride pravi čas, pojdem ponje. Pa na svljenje! Zdaj moram svojo rudo ponesti k vozu.«

Inženjer si je naložil težko vrečo na rame in izginil z omahujočimi koraki.

»Polkovnik,« je vzkliknil Ivan, »upanje me je čisto prevzelo. Zdi se mi, da nenadno lahko spet svobodneje diham. En do dva meseca bosta hitro minila.«

»Pozor, paznik naju opazuje!«

Po šestih urah najtršega dela sta bila Vasiljev in Sandorff zmučena in pokrita od prahu in pota povedena v neko podzemsko, v skalo vsekano celico, ki je imela železna vrata in eno skupno ležišče.

To je bila njuna spalnica. Tam sta našla tudi inženjerja in štiri druge kaznjence, ki so že pokojno smrčali.

15. poglavje

BEG

Dva dolga meseca sta potekla. Med tem časom se v rudniku ni bilo zgodilo nič posebnega.

(Dalje)

× **Angleške petrolejske ladje v ruskih lukah.** Iz Bukarešte poročajo, da so prazne angleške petrolejske ladje iz rumunskih pristanišč odplule v ruska pristanišča.

× **Roosevelt bo tretjič kandidiral za predsednika.** Iz Amerike prihaja vest, da bo Roosevelt še tretjič kandidiral za državnega predsednika.

× **Dr. Hacha šteje 67 let.** Predsednik češkomoravskega protektorata dr. Emil Hacha je te dni stopil v 67. leto. Češki listi so mu ob tej priložnosti posvetili pozornost, kakor jo zasluži oseba na takšnem mestu, a tudi nemški listi so se spomnili tega dogodka.

× **Električna centrala v Galacu (Rumunija) je zletela v zrak.** Iz neznanih vzrokov je prišlo do strahovite eksplozije v električni centrali v Galacu. Vsa centrala je zletela v zrak. Število žrtev ni znano. Oblastva, ki so prepričane, da je bil izvršen atentat, vrše strogo preiskavo.

× **Izredno hitra lovska letala.** V Ameriki so začeli izdelovati lovska letala, ki letijo z brzino 1020 km na uro.

× **Telesno najpopolnejši mladenič v New Yorku je Slovenec.** Ludvik Šustarič je bil od posebne komisije priznan za telesno najpopolnejšega mladeniča v New Yorku.

× **V Italiji mešajo sladkor in saharin.** Italijansko finančno ministrstvo je odredilo mešanje sladkorja s saharinom. Vzrok temu je pomanjkanje sladkorja.

× **Lyon spet v francoskih rokah.** Pretekli teden so spet vkorakale v Lyon francoske čete. Kakor znano so svoječasnno zasedli Nemci Lyon v jamstvo, da bodo Francozi izpustili vse nemške vojne ujetnike. Ker se je to zgodilo, so se Nemci umaknili iz tega mesta in ga prepustili Francozom. Na tisoče ljudi je pričakovalo francoske čete pred mestom in jih navdušeno pozdravljalo. Ob vkorakanju francoskih čet je bilo vse mesto v zastavah. Na glavnem trgu je bilo nato velika vojaška parada.

× **Med vojno molči!** Nedavno je dovolil po radiu angleški minister za propagando Duff Cooper. Pozval je prebivalstvo, naj se združi k ustanovitvi »tihe kolone«. Duff Cooper je opozarjal, da lahko vsaka vest, ki jo kdorkoli pove, služi sovražniku. Zlasti velja to za podatke o letalskih napadih, na primer o žrtvah napadov in o mestih, ki so jim napadi veljali, česar sovražni letalci čisto sami ne vedo. Dalje se je treba varovati napačnih vesti. V Franciji na primer se je spustil med ofenzivo nemški padalec za angleške postojanke in razširil vesti, da so angleške čete obkoljene. Med prebivalstvom se je razširil poplah in v nekaj urah so bile vse ceste okoli angleških postojank polne beguncev. Tako so bile angleške čete res obkoljene, toda samo od beguncev, ki so onemogočali skoro vsako gibanje.

× **Iz Besarabije in dela Bukovine, ki ju je zasedla Rusija, stvorjena nova republika.** Rusija je obe pokrajini priključila k svoji državi pod imenom moldavske republike. Površina nove moldavske republike znaša nekaj nad 50.000 četvornih kilometrov, prebivalstvo pa šteje 700.000 duš.

× **Kolera se naglo širi v kitajskih pokrajinah Tiencinu in Tangsumu.** Japonske oblasti so izdale številne ukrepe, s katerimi bodo skušale širitev te bolezni preprečiti.

× **Sklepni revmatizem je v Italiji zelo razširjen in terja čedalje več smrtnih žrtev.** Odločujoči činitelji zahtevajo zaradi tega obvezno prijavo obolenja za to boleznijo.

× **Predor pod Panamskim kanalom.** Načrt predora pod Rokavskim zalivom med Francijo in Anglijo ni nov. V zadnjem času se govori tudi o predoru pod Panamskim prekopom. Načrt je predložila Zedinjenim državam panamska vlada. Predor bi bil predvsem za avtomobilski promet.

× **Ostanke potopljenih ladij iščejo.** Na obalah Rokavskega preliva je polno ljudi, ki iščejo ostanke potopljenih ladij. Iz njih pobirajo, kar se še da pobrati, in tako služijo lepe denarce. Tak iskalec zasluži dnevno do 3000 din. Iskalec pozna vsak kotiček ne samo na morski obali, temveč tudi na dnu morja, tako da lahko natančno povedo, kam je morski tok zanesel ta ali oni predmet, vržen v morje v bližnjem pristanišču. Vedo

tudi, kako dolgo traja, preden zanese morje dotični predmet na kraj, ki so mu ga določili. Prebivalci krajev ob morju si preskrbe tako tudi kurivo in čeprav je to prepovedano, so dobro založeni z lesom in premogom iz potopljenih ladij.

× **Odrasel morski pes v ujetništvu ne mara žreti.** Eden najboljših lovcev morskih psov kapitan William Young, pripoveduje: Nekega dne smo 2,5 m dolgega morskega psa izpustili v veliko posodo. Plaval je neprestano okrog. Vedel je, da je v ujetništvu. Niti za trenutek ni nehal plavati. Na noben način ga ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi kaj jedel. V ujetništvu ne ostane živ noben morski pes dolg nad tri metre. V zavesti, da so zaprti med stenami in da ne morejo plavati, kamor bi se jim zahotelo, počejo živeti. Morski psi, ki živijo v ujetništvu, so bili vedno ujeti tako majhni, da se niti ne zavedajo, kaj pomeni izguba svobode.

× **Na ozemlju blizu južnega tečaja je prepovedano ljubiti.** Iz Antarktide, kakor se imenuje zemlja proti Južnemu tečaju, dobivamo meso tjunov in jajca galebcev. Od tam prihaja tudi kitova mast. Za lov na kite je bilo treba ustanoviti v Ognjeni zemlji (na skrajnem jugu Južne Amerike) oporišča, ki preskrbujejo kitolovce z nadomestnimi deli lovskega potrebščin. V najjužnejšem mestu sveta Ushaiji, kjer ima guverner Ognjene zemlje svoj sedež, imajo kitolovci vse prijetnosti mesta, toda zdi se jim, da je to mesto predaleč od njihovega lovskega področja, zato vržejo rajši sidra na otokih Južne Georgije, zadnje postaje pred Južnim ledenim morjem. Otoki so obupno pusti, le nekaj plovčinastih in lesenih kolib stoji na njih. Tu prebiva okrog 200 stalnih prebivalcev otokov. Ženskam je dostop na te otoke prepovedan. Edino zabavišče je kino, v katerem vidijo otočani najstarejše neme filme, pa še ti so podvrženi strogemu nadzorstvu oblasti. Oblastva dobro pozna ljubitelje kina in zato skrbno izstrižejo vse prizore iz filmov, kjer poravnava moški svoje račune med seboj z golimi pestmi. Izstriženi so tudi posamezni ljubezenski prizori. Vsi prizori v katerih so poljubi, pa tudi slike, v katerih se kažejo ženske mikavnosti, se izrežejo. Kitolovci ne smejo biti mehki, zato tudi ljubezni ne smejo poznati. Ti otoki so menda edini kraj na svetu, kjer je ljubiti prepovedano.

× **Koliko škode lahko napravi ena sama mišja rodbina.** Učenjaki so izračunali, koliko požre dvojica poljskih miši in njeno potomstvo v enem letu. Iz tega računa je razvidno, da uniči rodbina teh živali v enem letu kar 18 stotov žita. Par domačih miši s potomstvom pa pospravi v istem času približno isto količino drugih živil. Podgane so seveda še škodljivejše. Seveda je treba upoštevati, da ne ostane živo vse potomstvo ene dvojice miši ali podgan. Vsekakor pa velja, da povzročajo te neprijetne živali velikansko škodo človeškemu živilskemu gospodarstvu.

× **Bršljanovi listi namesto mila.** V dunajski višji gospodinjski šoli preskušajo med drugim vsa nadomestila, ki prihajajo v vojnem času v poštev za gospodinjstvo. Tako perila tam ne perejo več z milom, temveč s prevretkom bršljanovih listov. Ta pralni pripomoček se je baje dobro obnesel.

× **Carina na meteor.** Lani jeseni je padel v državi Oregon na polje meteor, ki je tehtal okrog 20 kg. Zaril se je v globino enega metra. Našel ga je farmer ter ga izkopal. Razstavil ga je v leseni utici in za ogled je uvedel 50 centov vstopnine. Lastnik njive, kjer je bil najden meteor, je pa zahteval, da mu razstavilec meteorja izroči izpodnebni dar. Razvil se je spor in naposled se je vanj vmešal še carinski urad in terjal zaplenitev »sirovega železa«, ki je bilo uvoženo v Zedinjene države ne glede na carinske predpise in brez plačila carine. Ker odposiljatelj meteorja niso mogli ugotoviti, sta morala odgovornost prevzeti farmerja. Meteor je bil naposled v resnici zaplenjen kot sirovo železo, uvoženo po nedovoljeni poti.

× **Država kupuje dekleta.** V nekih krajih Severne Avstralije vladajo nenavadne razmere. Tam so odprli postaje, ki je njih nalog trgovina z dekleti. Vodje teh postaj morajo prepričevati, da bi dekleta domačinov pro-

dajali tujim rodovom ali lovcem na bisere. Postaje ponujajo čisto preprosto višje cene kakor drugi zanimanci in dekleta, ki jih kupijo postanejo tako last države. Država pa jim poskrbi za vzgojo in za delo. Misel izvirna od nekega misijonarja, ki je kupil že kakšnih dve sto deklet in jih na svojem domu vzgojil za razna dela, ko so ga obtožili zavoljo trgovine z dekleti. Mož je sodnikom razložil, kako je prišel do svojega sklepa in je oblasti znal prepričati, da je tako delo koristno in potrebno. Misijonska postaja je bila v najbolj oddaljeni goščavi in malokdaj je minil dan, da ni pribežalo tja kakšno dekle, ki ni hotelo, da bi jo prodali lovcem na bisere. S sulicami in drugim orožjem oboroženi možje so zasledovali ta dekleta in so se umaknili šele tedaj, ko jim je misijonar sam dal kupno vsoto. Vlada sledi sedaj njegovemu dobremu zgledu in se bori proti trgovini z dekleti s tem, da sama nastopa kot kupovalec. Ko dekleta izobrazijo, jih običajno vračajo njihovim plemenom in vlada meni, da je to najbolj uspešni način, da zanese med divjake nekaj prosvete.

× **Strah pred mrličji je starodaven.** Češki učenjak Jan Filip opisuje različne načine pokopavanja mrličev, izvirajoče iz strahu človeka v pravadnih časih pred mrličji. Preprost človek je nekaj verjel, da je smrt le druga oblika življenja in da se ob smrti duša ne loči od telesa. Mrtev človek je po starih naziranjih lahko živemu človeku koristil, še rajši pa mu je škodoval. Zato je bilo že ob smrti in pogrebu glavno prizadevanje ljudi, omejiti škodljivo delovanje mrličev. Že od pravadnih časov zatiskajo mrličem oči, da bi bil tudi na daljavo onemogočen škodljiv učinek njihovih pogledov. Telesa ali vsaj glave mrličev so v starih časih obteževali s posodo ali s kamni, ali pa so jim vezali roke in noge. Da bi bil onemogočen povratek, so včasih mrliču odrezali glavo, mu zlomili hrbtnico ali katero kost, mu položili v usta kak oster predmet, recimo nož, v srce ali v glavo so mu pa zabili klin ali žebelj. Celo truplo so večkrat razkosali ali pribili z žebelji k hlodu, grob pa obdali z začaranim krogom.

× **Zemljo jedo kakor kruh.** Užitno zemljo imajo prebivalci na Javi, na Sumatri, v Siamu, v Novi Kaledoniji, v Guajani, na Ognjeni zemlji in še drugod. Indijci na Javi in Sumatri znajo to zemljo posebno dobro pripraviti. Očistijo jo navlake in nesnage, potem jo pa vržejo v ponev, razrezano na kose, podobne kolačem. Ko je spečena, je prav dobra. Vsaj tako trdi raziskovalec Ferrand, ki je na svojem potovanju jedel tako pečeno zemljo.

× **Nesrečen zakon in želodec.** V Stockholmski javni bolnišnici so ugotovili, da je vzrok mnogih bolezni želodca, glavobola, omedlevanja in nepravilnega utripanja srca duševnega izvora, in sicer posebnega duševnega razpoloženja. Želodčno bolezen povzročajo ljubosumnost, občutek manjvrednosti in podobno. Pri neki ženi so dognali, da je vzrok njenega pogostega omedlevanja prepir z možem. Omedlela je vselej po prepiru z možem, ki se je iz nje norčeval in jo omalovaževal. Ko so to možu povedali, se je začel ozirati na zdravje svoje žene in se ni več prepiral z njo. Žena je bila ozdravljena. Ugotovljeno je dalje, da je bil v mnogih primerih nesrečni zakon vzrok želodčnih težav. Nepravilno utripanje srca je v večini primerov povzročila ljubosumnost.

DOBER NASVET

Luka: »Priložnost imam, da se oženim z bogatim dekletom, za katerega ne maram, ali pa z ubožno deklico, ki jo ljubim. Svetuj mi, Matija, kaj naj napravim.«

Matija: »Poslušaj srce in vzemi siromašno deklico, meni pa daj naslov one bogate.«

POLICIJSKA

Nežica: (svojemu ljubčku stražniku): »Kdaj me boš vzel?«

Stražnik Matijče: »Kadar boš kaj ukradla.«

TUDI PRI NAS

Janezek: »Gospod učitelj nam je rekel, da žive v Afriki narodi, kjer spoznajo možje svoje žene šele po poroki.«

Oče: »Ne samo v Afriki, sinko, ne samo v Afriki!«

RADIO

Liubliana

od 28. julija do 3. avgusta

Nedelja, 28. julija: 8: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Narodne pesmi bo pela Poldka Zupanova; s harmoniko jo bo spremljal Avgust Stanko. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvidon Rant). — 10: Jules Massenot: Slike iz Alzacije, suita (plošče). — 10.15: Jožek in Ježek. — 11: Gorenjski trio in plošče. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert Delavskega pevskega društva. — 14: Operetni venčki (plošče). — 17: Kmetijska ura: Vzreja in nega prašičkov (inž. Jože Padar). — 17.30: Popoldanski koncert: Cimermanov kvartet in Fantje na vasi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Srbske naselbine v Gorskem Kotaru (Ljubo Sundač). — 19.40: Objave. — 20: Nekaj okroglih (plošče). — 20.30: Kitara in klavir (Stanko Prek in Rafael Eilec). — 21.15: Koncert pevskega zbora z Ježice. — 22: Napovedi, poročila. 22.15: Za oddih (plošče).

Ponedeljek, 29. julija: 7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Balalajke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Dvospevi. Sodelovali bodo Andrej Jarc, Tone Petrovič in s harmoniko Avgust Stanko. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Predavanje inspekcije državne obrambe. — 19.40: Objave. — 20.10: O štajerskih gradovih (Leon Pettau). — 20.30: Čajkovskega dela bosta izvajali Marta Osterc-Valjalova in Ida Valjalova. — 21.15: Fantazije iz znanih oper (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (Kosi Ivan in Vilko Skok).

Torek, 30. julija: 7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Glasbene slike (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Orglice in harmonika (Stanko Avgust in Franc Petan). — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Civilna mobilizacija vasi (Stojadin Stamenković). — 19.40: Objave. — 20: Deset minut zabave. — 20.10: Ali mine jecljanje samo ob sebi. (Vilko Mazi). — 20.30: Akademski pevski kvintet. — 21.15: Pevski koncert Karle Slehaneve (pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Magistrov trio. —

Sreda, 31. julija: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Virtuoz (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Operni odlomki (plošče). — 14: Poročila. — 18.30: Mladinska ura: Malo telesne vzgoje (Miroslav Zor). — 18.45: Dijaška zabava (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura Banja Luka (Isanje Mitrovič). — 19.40: Objave. — 20.10: O Korsiki (Viktor Pirnat). — 20.30: Veseli trio. — 21.15: Pevski zbor »Can kara«. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Podoknice (plošče).

Četrtek, 1. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Mojstri harmonike (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20: Deset minut zabave. — 20.10: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarik). — 20.30: Pevski koncert Vande Zihelove (pri klavirju prof. Lipovšek). — 21.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Vesel spor (radijski orkester).

Petek, 2. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert jugoslovenskih skladb (radijski orke-

ster). — 14: Poročila. — 14.10: Turistični pregled. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20: Za planince. — 20.10: O ženi in zadrugištvu (Angela Vodetova). — 20.30: Radijski orkester; vmes samospevi Gordane Gojkovičeve, pri klavirju prof. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kmečki trio.

Sobota, 3. avgusta: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Izbranih plošč bo vrsta cela. — 12.30: Poročila, obja-

ve. — 13: Napovedi. — 13.02: Izbranih plošč bo vrsta cela. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Pavlinov oder. — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Mesto in okraj Laško (prof. dr. Viktor Tiller). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Ježkove muhe št. 2. (za 89 minut pisane šare; sodelovali bodo pevci, igralci, plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

V Vaziristanu režejo nezvestim ženam nosove

Vaziristan, severnovzhodna pokrajina Indije, je znan po svojih vstajah. Tam prebiva bojevito gorsko pleme. Kakor njegovi življenjski pogoji so tudi njegovi običaji precej različni od drugih plemen.

Na svetu morda ni predmeta, ki bi ne mogel postati predmet kupčije. Največja posebnost pa je nedvomno trgovina z umetnimi nosovi. Ta trgovina je prav pri omenjenem plemenu precej donosna. Seveda morajo biti za tako trgovino dani pogoji, in v Vaziristanu so dani.

Ne smemo pa misliti, da je zanimanje za umetne nosove kakšna modna norost domačinov. Ta trgovina je odvisna predvsem od ženske zvestobe.

Tudi pri nas se pogosto zgodi, da žena ni vselej zadovoljna s svojim možem in da išče tolažbe in razumevanja zunaj zakona. Pri nas se končujejo takšni romani, če sploh mož

kaj izve, pred sodiščem za ločitve zakonov, ali v najhujšem primeru v ječi. Najpogostejše pa pride spet do sprave med zakoncema. Prevaranemu možu ne pride na misel, da bi se maščeval nad nezvesto ženo tako, kakor se moške v Vaziristanu, kjer jim režejo nosove. Če ugotovi mož v Vaziristanu, da mu žena ni zvesta, vzame dolg nož in odreže ženi nos.

Žena je tako za zmerom zaznamovana pred svetom. Toda navadno se zgodi, da se mož le pobota z ženo pozneje, ko ji je že odrezal nos. Razume se, da poslej noče žena biti več zaznamovana in mož ji mora preskrbeti nov nos. Zato tako cvete trgovina z nosovi v Aziji. Zakonske nezvestobe je v Vaziristanu zmerom dovolj, tako da trgovci, ki so po navadi Japonci in Američani, pridejo na svoj račun. V zalogi imajo nosove vseh oblik in velikosti. Umetne nosove lepijo na obraz s posebnim lepilom, ki je zelo trpežno in netopljivo.

Iz življenja indijskega voditelja Gandhija

Voditelj Indijcev Gandhi vodi že nad 20 let boj za indijsko samostojnost. Njegovo gibanje se je začelo leta 1919. Ko je začel močan boj proti Angležem je začel puščavniško življenje. Ni več jedel mesa in hranil se je predvsem s kozjim mlekom in sadjem. Nosil je doma tkano obleko in sandale.

S to njegovo odpovedjo je spojeno gibanje »nazaj k naravi«, ki podpira v Indiji razvoj obrti v boju proti industriji. Gandhi se je naučil presti in tkati in mnogo njegovih somišljenikov ga je začelo posnemati. V tistih letih je gibanje za indijsko svobodo z Gandhijem na čelu zavzelo zelo velik obseg. Leta 1928. je razglasil narodni shod v Madrasu samostojnost Indije kot svoj smoter in leto pozneje se je shod v Lahori pridružil temu stališču.

Ko se je ponesrečil posvet indijskega kraljevskega namestnika z voditelji Indije leta 1930, je bil Gandhi imenovan za vodjo gibanja za samostojnost. Leta 1930. je poskušal

s svojimi prostovoljci odpraviti angleški monopol na sol. Ta upor je zahteval številne človeške žrtve. Bilo je tudi izredno mnogo zaprtih, med njimi sam Gandhi.

Gandhija so izpustili iz ječe leta 1931. in istega leta je odpotoval v London na posvet. Na posvetu je odklonil sporazum in po vrnitvi v Indijo je leta 1932. ukazal spet bojkot Angležev. Spet so ga zaprli in poslali v Pooni v ječo. V nji je začel Gandhi gladovno stavko, ki jo je prenehal šele, ko so Indijci dosegli neke pravice.

Iz ječe so ga izpustili pomladi l. 1933., a je bil kmalu spet zaprt krajši čas. Potem je nadaljeval svojo borbo do leta 1934., ko je ob splošnem presenečenju razglasil, da se je odpovedal borbi, češ da je bolehen. Potem se je njegovo zdravje popravilo in kmalu se je vrnil v politično življenje, vendar zadnje čase ni več tako delaven, kakor je bil včasih. Zdaj šteje 70 let in je tako shujšan, da tehtal le 50 kg. Kljub temu je še vedno odločen nasprotnik Anglije.

× **Delfin se je zaletel v letalo.** V bližini Kube se je zgodila ena najbolj nenavadnih letalskih nesreč. Neki ameriški letalec je s svojim letalom nad Kubo zašel v gostoto in se je odločil za velik ovinek okrog otoka. Prišel pa je tako rekoč z dežja pod kap, kajti na drugi strani otoka je vladalo nad morjem razpoloženje, kakršno se pojavlja pred viharji. Stroj je letel spočetka v višini 1200 m, potem se je pa moral spustiti na 800 metrov. V tej višini ga je nenadno zajela prava poplava morske vode. Vodni smrk je bil dvignil ogromno množino vode in jo zagnal proti letalu. Z vodo je treščil proti aparatu tudi velik delfin, ki ga je vihar dvignil iz morja. Kakor torpedo je švignila žival v krila in jih polomila. Letalo je strmoglavilo v globino. Letalec sam se je rešil s padalom. Padel je v morje in ga je neki parnik, ki je plul kmalu potem mimo, vzel na krov in prepeljal v Havano.

× **Letošnja žitna letina bo na jugovzhodu Evrope slabša od lanske.** Tudi v baltskih

deželah bo slabša kakor lani, v Rusiji pa bodo imeli dobro letino. Izredno žitno letino pričakujejo v Kanadi.

× **Italija vzame iz prometa kovance po eno in dve liri,** in sicer do 31. t. m. Nadomestili jih bodo bankovci po eno in dve liri. Označene nikljaste kovance bo po 31. juliju, ko bodo v splošnem prometu že izgubili veljavo, sprejemali davčni uradi do 31. avgusta letos Kdor bo kovance pridržal, bo hudo kaznovan.

× **Potopitev italijanske ladje.** Italijanska motorna ladja »Paganini«, ki je vozila 920 vojakov iz Barija v Albanijo, se je 28. junija pred Dračem vnela in se potopila. Življenje je izgubilo 214 italijanskih vojakov in 6 Albancev.

× **Zedinjene države se pospešeno oborožujejo,** kar utemeljujejo s potrebo obrambe, če bi jih hotela napasti kakšna evropska država. Redna ameriška vojska šteje zdaj 240 tisoč mož, do konca leta pa jih bo štela 375 tisoč.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

SLABO SE JE ODREZAL

A.: »No, kako je vaš sinko napravil izpit?«
B.: »Slabo. Pomislite, vprašali so ga reči, ki so se zgodile, ko ga še ni bilo na svetu.«

FOTOGRAFIJA

Ko pride profesor nekega jutra v šolo, najde na mizi list papirja, na katerem je bila narisana oslovsko glava. Ne da bi prišel v zadrego, se obrne do dijakov in reče: »Kateri izmed vas pa je pozabil tu svojo fotografijo?«

NI MOGOČE

Debela ženska komaj prileze skozi vrata v trgovino: »Rada bi videla kopalno obleko, ki bi se mi dobro podala.«

Prodajalec jo premeri od nog do glave in reče: »Jaz tudi.«

NIČ NE POMAGA

Špela: »Gospa, ali mislite, da cepljenje proti kozam kaj pomaga?«

Kunigunda: »Prav nič. Našega najmlajšega smo cepili, pa si je tri dni nato zlomil nogo.«

POZNA TOŽBA

Sodnik: »Pred letom dni vam je toženec dejal, da ste opica, ali šele zdaj tožite.«

Janez: »Veste, šele včeraj sem videl v cirku to grdo žival...«

NA PLANINI

Izletnik: »Zakaj so vaše krave na planini tako suhe? Ali ni paše?«

Pastir: »Veste, krasen razgled občudujejo, pa pozabijo na pašo.«

PASJI POZDRAV

Gervazij: »Zakaj pes maha z repom, kadar vidi znanega človeka?«

Protazij: »Kar povej!«

Gervazij: »Zato, ker nima klobuka, da bi se mu odkril.«

SINKOVA RADOVEDNOST

Sinko se vrača z očetom od maše, med katero je bila zbirka za zamorčke.

»Oče, zamorčki nimajo obleke, kaj ne?«

»Tako je,« mu pritrdi oče.

»Kam pa bodo prišli tisti gumb, ki ste ga spustili v puščico?« je sinko radoveden.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglosov s šiframi ostanejo strogo tajni.

SIVALNI STROJ, KOLO ALI OTROŠKI VOZIČEK

najbolje kupite, prodate ali zamenjate v trgovini J. Uršič, Celje, Narodni dom.

KOZOLEC, DOBRO OHRANJEN,

s šestimi okni (štanti) ugodno naprodaj. Vprašajte na občinski urad v Sevnici.

NOV REDILNI PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. Mnogo zahvalnih pisem. Prodaja drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul.

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujšimi stroški pripravi izborni, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 40.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 85.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

SMREKOVKO SKORJO

kupujemo po najvišjih cenah. Ponudbe na anonimni zavod Hinko Sax, Maribor, pod »Tovarna«.

JABLUS ZA IZDELOVANJE JABOLČNIKA

je snov, iz katere napravite izvrsten jabolčnik ali hruškovec tudi brez naravnega sadjevca po navodilih dr. I. Vošnjaka. S poštnino stane 50 litrov 43, 100 litrov 71, in 150 litrov 103 din. Že čez 1000 pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: Franc Renier, Podčetrtek.

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalcem. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik zastoj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Oskrbnika

za 20 krav, solidnega, poštenega in pridnega potrebujem za svojo moderno, novo zgrajeno pristavo. Lahko je oženjen. — Zagotovljeno mu je stanovanje z opremo in hrana. — Ponudbe je poslati na naslov: Tomo Maksimović, generalni direktor, Borovo.

Kakšna bo bodočnost?

Izšla je knjiga

„PREROKOVANJA NOSTRADAMUSOVA“

Vsi dogodki o sedanji vojni, ki jih je prerok napovedal, so se čudovito izpolnili. Izredno so zanimive njegove napovedi o nadaljnjem poteku te vojne in o bodoči usodi evropskih držav. Naročite knjigo takoj, dokler se še dobi v založbi. Pišite na naslov: J. Golec, Maribor, poštni predal 32, ter priložite pismu 10.— din za knjigo in 2.— din za poštnino in odpremo (vse v znamkah), nato pa boste knjigo takoj dobili.

V LJUBLJANI OBIŠČITE

JAVNO KUHINJO DELAVSKE ZBORNICE

MIKLOŠIČEVA CESTA 22

ki Vam nudi za mal denar dobro in tečno domačo hrano.

Izbira po jedilnem listu

Kosilo od 4.— do 11.— din, večerja od 4.— do 7.— din. Abonenti dnevno din 2.— ceneje. Kuhinja je odprta od 1/2 12. do 1/2 2. popoldne in od 6. do 8. ure zvečer.

Za vse žene in dekleta!

Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10.— zbirko preizkušenih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejših mesne specialitete od navadne močnate jedi do najfinejših torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuho zadovoljna. — Nakažite din 10.— na račun Pošt. hranilnice št. 14.259, ali pa pošljite v znamkah na spodnji naslov, in pošljem vam knjižico poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most 7

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljen: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljen: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5